ŽIVOT BLAŽENOG GRACIJE

IZ MULA

U BOKI KOTORSKOJ

NAPISAO

Don STJEPO VUKAŠINOVIĆ

ŽUPNIK MULA

KOTOR
BOKEŠKA ŠTAMPARIJA
1939.

ŽIVOT
BLAŽENOG GRACIJE
IZ MULA
U BOKI KOTORSKOJ

NAPISAO
Don STJEPO VUKAŠINOVIĆ
ŽUPNIK MULA

Kotor
Bokeška štamparija
1939

Izjava

Podlažući se u svemu sudu Sv. Crkve izjavljujem, da nijednu milost ne smatram čudom, dok Crkva ne izrekne svoj sud.

NIHIL OBSTAT

Don Gracija Sablić
cenzor

Kotor, 31 listopada 1938

Br. 1657

IMPRIMATUR

Od Biskupskog Ordinarijata

Kotor, 5 studenoga 1938

Biskup:
† **PAVAO**

M. P.

U POVODU PRETISKA

Dužnost je zavičajca Zaljeva svetaca - kako se s pravom naziva Bokokotorski zaljev - njegovati vjekovno štovanje bl. Gracije iz Mula (1439-1508), što s ponosom iskazujemo i ovim pretiskom povodom 555. obljetnice blaženikova rođenja. To je štovanje bilo posebno zastupljeno u programu Hrvatskog pjevačkog društva *"Zvonimir"* iz Mula, koje je pri svom osnutku 1888. godine uzelo bl. Graciju za svog zaštitnika. Prilog je to Mula nabožnoj i kulturnoj bokeljskoj povijesti.

Ovaj pretisak životopisa bl. Gracije pokrenuo je i priredio prof. kap. Anton (Ivan) Simović (iz Mula) počasni admiral *"Bokeljske mornarice"* u Kotoru. Posebnu zahvalnost iskazujemo gosp. Franu Lukoviću (iz Prčanja), koji je, u svojstvu glavnog direktora Zagrebačke banke d.d. u Zagrebu, odobrio novčanu pripomoć za pokriće troškova ovog pretiska.

Zavičajno Društvo *"Bokeljska mornarica - 809"* u Zagrebu, ovim ispunjava dio svojih obveza prema zavičaju.

FIDES ET HONOR!

U Zagrebu, 27. studenoga 1993.

PREDSJEDNIK DRUŠTVA
dr. Zvonimir Janović

1993.

Društvo "BOKELJSKA MORNARICA-809" - ZAGREB
Pretisak i uvez:
Tiskara "ŠKALER" - ZAGREB

Predgovor

Suština čitave svjetske historije sastoji se u borbi vjere s bezvjerjem, kreposti sa zloćom, Krista s nekrstom. Ova se borba provlači već od pada andjela i pada prvih ljudi, te provejava stranice sveukupne povijesti. Akteri su ove borbe na pozornici svijeta s jedne strane dobri vjernici i prijatelji Božji, a s druge strane opaki ljudi i bezbožnici. Obadvije stranke nadiše ljubav, ali oprečna ljubav: jednu skupinu, veli sv. Augustin, nadiše ljubav prema Bogu do preziranja sebe, a drugu skupinu nadiše ljubav prema sebi do preziranja Boga: ova se skupina sama sobom, a ona se skupina Gospodinom Bogom hvali[1]).

Vlastitost ljubavi je da se vani razlijeva i saopćuje. Stoga prirodni nagon neodoljivo nuka čovjeka, da se ispoljava i saopćuje drugima, te da oko sebe širi kraljevstvo svojih misli. Ideje ne spavaju.

Tako ove dvije ljubavi napraviše na zemlji dva neprijateljska tabora ili dva kraljevstva, kraljevstvo Božje i kraljevstvo bezbožničko[2]), koja se bore do istrage.

Bog je ljubav. Ljubav se Božja očituje u stvaranju čovjeka i u volji Božjoj da čovjek dostigne vječno blaženstvo. Odgovor čovjekov ovoj ljubavi Božjoj jest takodjer ljubav prama Bogu, pa je ova ljubav temelj svakoj pravednosti. Stoga veli sv. Augustin: Ljubi i čini što hoćeš: to jest, ako ti živiš u pravom redu Božje ljubavi, ti nećeš ništa počiniti što ne odgovara ovome redu. Zato sv. Ambrozije pravoga kršćanina nazivlje svjedočanstvom božanstva.

Načelo bezbožničkog kraljevstva jest sebeljublje, oholost, koja se odmetnula od ljubavi Božje. Ona kroz sva vremena nosi

[1]) S. Augustin, De civitate Dei 14. 28.
[2]) S. August. u nav. dj.

riječ palih andjela: neću da služim. U ovo se kraljevstvo svrstavaju svi oni, koji Boga preziru, koji ga mrze, koji njegove oltare obaraju i ruše.

Ovaj boj izmedju ova dva kraljevstva odlučuje se u glavnom na poljanama ljudskih duša: naš rat, veli sv. Pavao, nije s krvlju i tijelom, nego s upraviteljima tame ovoga svijeta, s duhovima pakosti ispod neba[1]): to će reći, mi se nemamo boriti s ljudima ovoga svijeta, nego proti zlobnim duhovima, upornim i moćnim neprijateljima, koji se služe ovim svijetom i samim ljudima kao sredstvima protiv nas.

Svetac, kojega se život u ovoj knjizi opisuje, pretrpio je na svome tijelu žestoke udarce „zlobnoga duha".

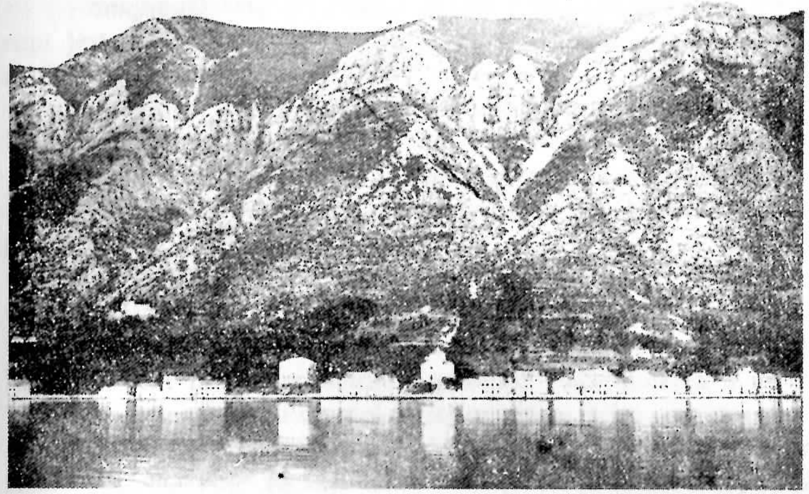
Borba izmedju kraljevstva Božjeg i kraljevstva bezbožničkog nije valjda bila u historiji nikad žešća, niti se je neprijatelj Božji žešćim nasrtajima obarao na Crkvu, stup i tvrdju istine[2]), što danas, jer se množe znakovi, da predstoji najjači i najodlučniji sraz u ovome ratovanju, kada bezbožničko kraljevstvo u obliku komunizma, poganskog rasizma i raznovrsnog laicizma organizira prepad na čitavoj zemaljskoj kugli proti kraljevstvu Božjemu na zemlji. Ali se Crkva ne plaši, jer ima obećanje Božje. Od pravednoga Abela, veli sv. Augustin, koga je prvoga opaki brat ubio, pa sve do svršetka vijeka, Crkva na svom putovanju prolazi izmedju progonstva svijeta i utjehe Božje[3]).

Kraljevstvo Božje na zemlji, Crkva, postala je u potpunom smislu riječi ono stablo, koje je cijeli svijet osjenilo[4]), postala je majka svih naroda. Ona ih je svekolike na svome krilu nosila i uzgajala. Narodi su dolazili i odlazili, Crkva je stajala pri njihovoj kolijevci i na njihovom grobu, a ona sama nije prošla. Nova pokoljenja se pojaviše, nova vremena nastadoše, sve je opet iščezlo, Crkva pako stoji. I stajati će do svršetka svijeta, jer ju ruka Božja nevidljivo, a ipak tako vidljivo vodi.

U krilu Crkve porodiše se bezbrojni sveci. Kao što je Crkva po svome stablu, to jest nauci i sredstvima milosti, sveta, tako je sveta i po svojim plodovima, to jest svecima, koje ona u svako doba ima. Bossuet dapače veli, da svijet toliko dugo traje, dok ima svetaca na njemu. „Ako se nebeska tjelesa, veli

1) Efež. 6. 12.
2) 1. Tim. 3, 15.
3) S. Augustin, nav. dj. 18. 51.
4) Mat. 13, 12.

on, okreću svojim vjekovnim kretanjem, ako se stvari nižega reda podržavaju svojim redovitim gibanjem, ako priroda u svojim raznim godišnjim dobama iznosi svoje raznolike osebine, to se sve zbiva isključivo i jedino poradi Božjih izabranika. Narodi samo toliko dugo traju, koliko ima izabranika da se izabere iz njihove množine"[1]).

Muo, rodno mjesto Bl. Gracije

Svaki narod ima svoje svece. I svaki se sa svojima ponosi. Blaženi Gracija jest naše gore list. Kao euharistijski svetac mio nam je koliko ikoji svetac. U dvadesetom, euharistijskom stoljeću, širi se i raste njegovo štovanje izvan kruga njegove uže domovine.

Ovome poniznome blaženiku-čudotvorcu posvećen je ovaj životopis prigodom 500-godišnjice njegova rodjenja (1438—1938) i 50-godišnjice otkad ga je Papa Lav XIII službeno proglasio blaženim (6 lipnja 1889—1939).

1) Bossuet. Sermon pour la fête de tous les Saints.

Zavičaj - Djetinjstvo

Ponajljepši kraj evropskog kopna i najčarobniji zaliv u Europi jest Boka Kotorska. „Ovdje se je priroda igrala, kada je svoje djelo na mahove stvarala".

Lijepi ovaj predjel naše otadžbine, okružen sa sjevera i istoka visokim gorskim kosama, koje se protežu od Dubrovnika preko Konavala dalje prema jugoistoku, raščlanio se je u četiri manja zaliva kao četiri sjajna zrcala: hercegnovski, tivatski, risanski i kotorski.

Prva dva, u kojima se široka polja, prirodni i kulturni vrtovi pružaju uzduž po zalivu s gusto nasadjenim limunima i narančama, maslinama i ostalim južnim voćem, puni sunca i zelenila, uokolo posuti milovidnim pitomim naseljima, a u njima plaža do plaže, pružaju divotni izgled u svojoj širini i prostranosti.

Zadnja dva, nešto uža, okruženi sa sjeveroistoka golim strmim vrletima, koje se vertikalno izdižu iz mora, a sa zapada i juga zelenim brežuljcima, daju osjećaj relativne stješnjenosti, te nešto ozbiljniji izgled.

Na zadnjoj točki kotorskog zaliva, tačno podno gordog i opjevanog Lovćena, leži starodrevni, sada oronuli grad Kotor.

I baš u zadnjemu, kotorskom zalivu, odigravala se je u posljednjim stoljećima povijest Boke Kotorske u kulturnom stremljenju i junačkim podvizima, pa se u njegovim naseljima i dandanas gledaju ostaci i tragovi nekadašnje moći, slave i kulture bokeljske.

Pogledajmo Stolnu Crkvu sv. Tripuna i zbornu crkvu sv. Marije u Kotoru, veličanstvenu župnu crkvu na Prčanju i župnu crkvu sv. Eustahija u Dobroti, pa ona dva krasna zvonika u Perastu. I slikarstvo nas privlači, osobito na otočiću Bl. Gospe od Škrpjela kod Perasta, pa se ovo svetište može slobodno nazvati pinakotekom. Jake umjetničke cijene se smatra veliko Raspelo u spomenutoj crkvi sv. Marije u Kotoru. A što da rečemo o srebrnim i pozlaćenim predmetima i bogatim crkvenim odijelima katedrale u Kotoru, te župnih crkava u Perastu, Dobroti i Pr-

čanju? Stari Bokelji, vrsni pomorci i bogati trgovci, iz svoje velike ljubavi prema vjeri i domovini, probirali su i nabavljali vrijedne predmete, te njima krasili svoje domove, palače i crkve.

U Kotoru je za vrijeme cvata na izmaku srednjeg i na početku novoga vijeka bilo 30 crkava i 7 samostana, a grad bio pun gotskih i romanskih gradjevina.

Svi ovi umjetnički spomenici, kao i sve dragocjenosti, koje ostadoše da rese današnju Boku, najbolji su dokaz veličanstvene bokeljske povijesti, visoke kulture i nabožnosti.

I gdje se već ovim stvarima Boka izdiže iznad ostalih predjela u Dalmaciji i Hrvatskoj, ima Boka još nešto, čega nema u našoj domovini, ima jedan samonikli, miomirisni cvijet, iznikao na domaćem tlu u krilu Crkve, svog domaćeg sveca-domoroca, blaženog Graciju[1]).

Rodno mjesto ovog našeg blaženika jest varošica Muo blizu Kotora. Muo se proteže na podanku brda Vrmac u duljini od 3 kilometra. Sučelice Mulu s druge strane kanala leži Dobrota, a južni dio Mula stoji ravno prema Kotoru, te je preko Puča skoro srastao s njime. Muljanske kuće, jedno — i dvokatnice, nanizane su uz samo morsko žalo kao i kod ostalih naselja u zalivu. Muo je sijelo samostalne političke općine od početka XIX vijeka, katoličke župe od pamtivijeka, te pučke škole, i broji oko 600 duša[2]). Stanovnici Mula se odvajkada spominju kao ribari.

[1]) Ovo ime Gracija jest muško ime na ženski dočetak, kao Ilija, Andrija i Matija. U svakom katoličkom bokeljskom mjestu roditelji nadijevaju svojoj djeci ime ovog našeg domaćeg sveca: muškoj djeci Gracija ili Graciano, a ženskoj djeci Gracijana ili Gracjela.

[2]) Mulom se nekada nazivala samo sadašnja sjeverna trećina mjesta, ali domovi tada nijesu bili pri moru kao sada, nego podalje od mora, skoro na podanku brda, kao nekada u Dobroti i na Prčanju. Uz ruševine nekojih kućica jedini spomen i ostatak toga stanja jest sakristija današnje stare župne crkve na podnožju planine. Ova je sakristija bila nekadašnja župna crkva muljanska. Nju je posvetio dana 13 veljače god. 1261 kotorski biskup Marko,*) o kome piše šematizam kotorske biskupije god. 1910, da je bio tako drag srpskome kralju Urošu i da je kod njega imao tako velikog ugleda, da u njega nije ništa pitao, a da ne bi isposlovao. Ova je sakristija-crkvica gradjena na svod, te uz glavnu ima i manju pobočnu ladju, a može u njoj jedva stati 30 ljudi. Srednji dio današnjeg Mula nekada se je zvao Kličići. Na nekojim pomorskim kartama se i danas zove rt Kličići (punta de Clicichi). Ovaj dio zajedno s južnim dijelom, zvanim Peluzica, podpadao je pod gradsku župu kotorsku, i zato se u šematizmu župa Muo zove predgradje (parochia suburbana). Godine 1784 su se

*) T. Smičiklas: Diplomatični Zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, Zagreb, 1907 str. 190.

Oni su štaviše sve do otrag malo decenija bili jedini ribari u Boki. No budući da ova grana privrede u najnovije vrijeme podbacuje, to sadašnja muljanska mladež napušta ovaj rad.

Gracija se rodio na 27 studenoga godine 1438. Ova je godina vrlo važna u općoj crkvenoj historiji. Te godine započe u gradu Firenci u Italiji ekumenski crkveni sabor u cilju sjedinjenja istočne sa zapadnom crkvom. Tada je sjedio na stolici sv. Petra Eugen IV (1431—1447). Ovaj papa bijaše prije toga redovnik augustinskog reda[1]). Kasnije će i naš Gracija stupiti u ovaj red kao redovnik.

Pobožni i bogobojazni Gracijini roditelji, imenom Benedikt i Dobre,[2]) bijahu siromašni ribari kao i većina ondašnjih Muljana. Nije izvjesno poznato, koje je ime Gracija na krštenju dobio, jer se Gracijom prozvao istom onda, kada je u samostan stupio. No stara predaja u mjestu pripovijeda, da su mu roditelji na krštenju bili nadjenuli ime Pavao, pa je nekada na Mulu postojao običaj, da se na Pavlovdan, dne 25 siječnja, pjevala svečana sv. Misa u čast krštenog imena blaženikova. Isto tako ne znamo zastalno, kojim se je prezimenom zvao, jer ga povjesničari zovu jednostavno Gracija iz Kotora (latinski Gratia a Catharo[3]) Na mjestu, gdje je nekada bila siromašna Gracijina

ovi djelovi pripojili dotadašnjemu Mulu i sagradili staru župnu crkvu na podnožju brda. Nad glavnim crkvenim vratima je urezan u kamenu ovaj natpis: D. O. M. PETRI SCAGLIARINI PAROCHI CURA ERECTUM A. D. 1778 (BOGU DOBROME VELIKOME, BRIGOM PETRA ŠKALJARINA ŽUPNIKA PODIGNUTO GODINE GOSPODNJE 1778). Crkva je posvećena sv. Kuzmi i Damjanu, mučenicima i starim zaštitnicima mjesta.

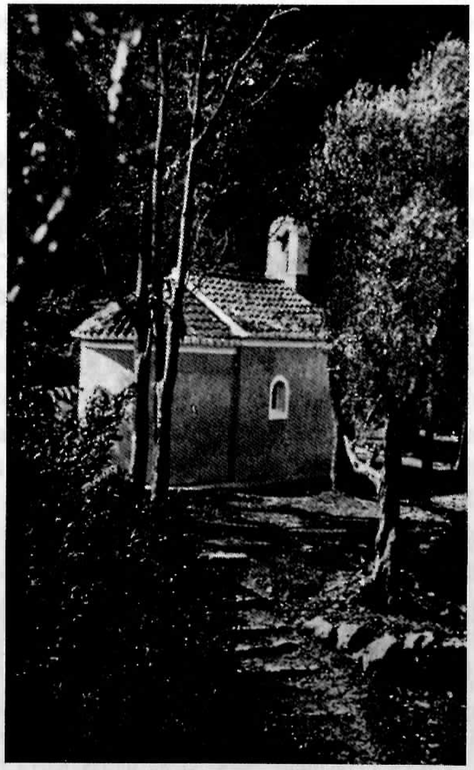
Osim ovoga postojala je u mjestu na položaju zvanom „Marovo“ (po Mavru — Maurus) malena crkvica, privatna kapelica nekadašnje kotorske vlasteoske porodice Vracen (Vrachien). Crkvici se danas jedva razabiru ruševine, a nad ulazom je ploča s natpisom, koju sam 7 ožujka 1912 god. dao prenijeti i uzidati u sakristiju današnje župne crkve. Natpis glasi: DEO AC DIVO PAVLO INSTHAURAVIT HOC TENPLUM SVAE FAMILIAE DOMINICUS VRACEN CHANONICUS CATARENSIS FIUS DEMO MDLVI. (BOGU I SV. PAVLU OBNOVIO JE OVAJ HRAM ZA SVOJU OBITELJ DOMINIK VRACEN KOTORSKI KANONIK SIN DEMO 1556).

[1]) Pastor, Geschichte der Päpste, I — 234 — 235.

[2]) Lokalna tradicija pripovijeda, da mu je majka bila iz Dobrote.

[3]) Čitav kompleks zemljišta uokolo, gdje je bila Gracijina kućica, zove se na Mulu „Krilovina“. Ovaj topografski naziv dao je povoda domaćoj predaji, da se je Svetac prezimenom zvao Krilović, i jednom starijem kotorskom piscu, da se je navodno zvao Krilonija: „In quibusdam tamen notis vitae B. Gratiae subjectis scripsit Com: Tryphon Bisantis... B. Gratiam ex quodam pago oriundum fuisse, cui Mulla cognomen et parum Catharo distat, et e Crillonia familia natum“. Farlati, Illyricum Sacrum VI. Cath. hist. p. 476.

potleušica, podignuta je godine 1888 ukusna kapelica. Dana 27 studenoga rečene godine — dakle ravno 450 godina — nakon što je blaženik u toj potleušici ugledao svijetlo Božje, kapelica bi svečano blagoslovljena i u njoj služena prva sv. Misa[1]). Šest godina kasnije, to jest godine 1894, nabaviše sumještani

Kapelica Bl. Gracije podignuta na ruševinama negdašnje rodne kućice Blaženikove

[1]) **Iznad vratiju kapelice postavljena je krasna crna mramorna ploča sa slijedećim natpisom u zlatnim slovima:**

NA RUŠEVINAH POTLEUŠICE
U KOJOJ DNE XXVII STUDENOGA MCCCCXXXVIII
BLAŽENI GRACIJA
UGLEDA SVIJETLO DANA
OVU CRKVICU
GODINE MDCCCLXXXVIII
SAZIDAŠE
MULJANI

blaženikov kip za ovu crkvicu, te ga postaviše na njezin oltar. U ovoj se kapelici svake godine na 27 studenoga služi svečana služba Božja.

Bogobojazni Gracijini roditelji odgajali su svoje dijete vrlo brižljivo i kršćanski, te mu udahnjivali ljubav prema Bogu i molitvi. Kako smo mi ljudi uslijed istočnoga grijeha do kosti oholi, to se svaka, pa i dobra ćud, veli sv. Augustin, ohološću pokvari. Ali pobožnost, kad je istinska i potječe iz iskrenog srca, korisna je za sve, veli sv. Pavao,[1]) i temelj je svakoj inoj krepost (sv. Ambroz).

Božja je milost pomagala njihovo nastojanje tako, da se je dječak klonio svakoga zla, pa kako je rastao u dobi, tako je napredovao i u pobožnosti.

Mladost

Vrlo tegoban i mučan bijaše Gracijin život u mukotrpnom ribarskom zanatu, u kome se zajedno s ocem bavio da si priskrbi nužno za život. Neprestani trud i muka bijahu mu svagdanji kruh, pa nije moguće opisati tegobu Gracijina života za njegovih mladih dana.

Budući je ova grana privrede dosta oskudna, a pomorstvo u Boki bilo vazda razvijeno, dade se Gracija kasnije na ovaj rad, te kao jednostavni mornar brodijaše Jadranskim i Jonskim morem.

No njega je odavna vukla želja za redovničkim životom, ali su mu to branili njegovi roditelji kao jedincu, koji ih je imao siromašne hraniti u njihovim starim godinama, i koji željahu da im Gracija bude stablo, iz kojega će se roditi obiteljski rod[2]).

Negdje u proljeću godine 1468 — u tridesetoj godini svoga života — prispije Gracija brodom u lijepi i veliki grad Mletke, ondašnju gospodaricu Jadranskog mora.

[1]) 1. Tim. 4, 8.

[2]) Prof. Ivo kan. Matković: Život i štovanje Bl. Gracije str. 35, II izd. Split 1910.

Ovdje je zgodno napomenuti da su s Mlecima Bokelji imali jake saobraćajne i trgovačke veze, pa je u Mlecima postojala brojna bokeljska kolonija. Tamo se još i danas nalazi naša crkva iz godine 1551 posvećena sv. Jurju i sv. Tripunu, znamenita radi slika glasovitog slikara Viktora Carpaccia (Karpata). Osim crkve postojala je i bokeljska bratovština iz godine 1451.

Kada Gracija prispije u Mletke, tada propovijedaše riječ Božju u tom gradu glasoviti propovjednik Bl. Šimun iz Kamerina, (Fra Simeone da Camerino), redovnik Augustinskog reda. U ustima ovog bogoduhog propovjednika možemo reći sa sv. Pavlom, riječ Božja je bila živa i jaka i oštrija od svakog mača, oštra sa obje strane, i prolazi sve do rastavljanja i duše i duha i zglavaka i mozga, i sudi mislima i pomislima srdačnijem[1]). Ovaj je sveti čovjek snagom svoje riječi i Božjom milošću obratio mnogo zalutalih grješnika na pravi put. Osobito se ističe njegova zasluga u tome, što je godine 1454 poravnao davnu razmiricu izmedju Milanskog vojvode Frana I. Sforce i Mletačke republike.

Slušajući njegove propovijedi o ništavilu svijeta i opasnosti za vječno spasenje, naš se Gracija ne mogaše dalje opirati pozivanju Božje milosti, te odluči posve prekinuti sa svijetom i oživotvoriti svoju davnu želju da se posveti Bogu u samostanu. U tu svrhu otide ravno spomenutom bl. Šimunu, te mu otkri svoju namjeru. Sveci se odmah razumiju, netom se susretnu, i bl. Šimun namah upozna da se u ovom priprostom pomorcu nalazi nešto neobično i božansko, te odobri njegov naum.

Vidjevši roditelji u toj postojanoj, nepopustljivoj, i ako ljupkim načinom izraženoj želji za redovničkim životom, volju Božju, popustiše njegovoj želji, te se prepustiše Božjoj Providnosti, da se u njihovoj starosti za njih skrbi preko dobrih ljudi, znajući da im u nagradu za žrtvu jedinca sina ne će pomanjkati nužno za život, jer, veli okrunjeni prorok, ne vidjeh pravednika zapuštena ni djece njegove da prose kruha[2]).

Iako je Gracija najbujniju mladost — do tridesete godine svoga života — proveo u svijetu, i teško se probijao kroz život mukotrpnim ribarskim i pomorskim zanimanjem, a kao pomorac dolazio u dodir s pokvarenim svijetom, ipak on nije nikada odstupio od staze nevinosti. Pouke kreposnih mu roditelja usjekle

[1]) Žid. 4, 12.
[2]) Ps. 36. 25.

su se još od djetinstva u njegovu dušu, te mu bijahu putokazom u životnoj stazi. Takovi kršćanski roditelji znali su ga uz ostalo poučiti i u pitanju presudne važnosti za svakoga čovjeka, o koje se pitanje vječito mnogi spotiču i sablažnjuju. To je pitanje zla, pitanje trpljenja. Oni su mu rastumačili božanski smisao trpljenja i oskudijevanja, te ga naučili da s ljubavlju trpi.

„Namjesti i uredi sve kako ti god srce zaželi, i naći ćeš da ti je vazda nešto trpjeti, htio ili ne htio, i tako ćeš vazda naći križ... Okreni se gore, okreni se dolje, okreni se vani, okreni se unutra, u svemu ćeš ovome naići na križ, i treba da uvijek imaš strpljivosti, ako hoćeš imati nutarnjeg mira i zaslužiti vječnu krunu“[1]).

Božanskom dakle zakonu trpljenja ne možemo izbjeći; to je sudbina palog čovjeka, pa svojim očima dnevno gledamo da svi ljudi trpe.

Ali ne trpe svi jednakim duševnim raspoloženjem. Jedni trpe s ljubavlju, drugi trpe bez ljubavi. Sveci su trpjeli ustrpljivo, ustrajno, radosno, zanosno, jer su ljubili. Zato veli sv. Pavao da onima, koji ljube Boga, sve ide na dobro[2]). Iz ovoga slijedi, da onima, koji Boga ne ljube, sve ide na zlo. Da ljubimo Boga, ljubili bismo i križeve, željeli bi smo ih, ili ne bismo se na njih tužakali. Trpljenjem imamo da zadovoljimo za svoje grijehe i da ispunimo dužnost naknade (reparacije). Isus je doduše svojom mukom i smrću dao i za nas tu zadovoljštinu, ali treba da i mi s Apostolom nadopunimo nedostatak Isusova trpljenja na svome tijelu za tijelo njegovo, koje je Crkva[3]). Takovo trpljenje spasava sebe i drugoga. Takovih se duša i dandanas nalazi na svijetu. Trpljenje najuspješnije čisti čovjeka od zlih sklonosti i strasti, i upriličuje ga trpećem Isusu, da budemo slični slici sina Božjega[4]). To je glavni cilj Božji s nama, pa znamo da sveci, koji su imali u izobilju vremenitih dobara, strahovali su da uslijed toga ne zastrane s pravoga puta.

Takovim je eto duhom snosio i naš Gracija poteškoće i križeve svog mukotrpnog ribarskog i pomorskog zanata. Ribar mnogo puta zaludu radi, pa može s Apostolom Petrom uzdahnuti: Gospodine, cijelu noć smo se trudili i lovili, ali nijesmo

[1]) Naslj. Krista II, 12.
[2]) Rim. 8, 28.
[3]) Kol. 1, 24.
[4]) Rim. 8, 29.

ništa ulovili[1]). Mornarski pak život jest neprestana patnja. Ali to je Graciju usavršavalo i donijelo mu duhovni rod: ljubav, radost, mir i milost[2]). Snaga ljubavi ovdje na zemlji jest snaga trpljenja, jer „život bez križa jest život bez ljubavi".

Ulazak u samostan

Netom Gracija dobije od svojih roditelja dozvolu za ulazak u samostan, primi od njih i roditeljski blagoslov, te njime okrijepljen rastavi se od svoga zavičaja. Ovoga puta Gracija odlazi za uvijek iz Boke Kotorske, da se živ nikada više u svoju otadžbinu ne povrati. Ko bi bio mogao tada pomisliti i naslutiti, da će se ovaj nepoznati i ubogi mornar nakon tri stoljeća triumfalno povratiti u svoju domovinu kao svetac, i da će ga Bog ovako uzvisiti za njegov kreposni i svetački život!

Eto Gracija ostavlja oca i mater i sve svoje i čitav ovaj svijet, jer ga ni ljubio nije, pa sada treba da i ime promijeni prema redovničkim pravilima, i odabire sebi ime Gracija. On je želio da ga i samo ime simbolički bude u čitavom životu sjećalo ovoga velikoga dara ili milosti Božje, jer je čitavi novi život u redu smatrao kao osobitu milost, jer talijanska riječ Grazia znači milost.

Kao što dijete pohrli u naručaj svoga roditelja, tako i naš Gracija pristupa spomenutom bl. Šimunu iz Kamerina. U Summarium njegova života, pred aktima rasprave o poblaženju, piše: bezazlena njegova duša, slična djevičanskom tlu, rastvorena i pripravna da primi najbolje sjemenje, prepusti se posve njegovu vodstvu[3]).

Budući Gracija nije imao većega školskog obrazovanja, to ga bl. Šimun primi u augustinski red kao jednostavnog brata laika. Ovo se primanje obavilo u augustinskom samostanu na gori Ortone blizu staroga i slavnoga grada Padove.

Na ovoj su gori Padovanci iz zavjeta Bogu nakon teške kuge godine 1428 bili sagradili lijepu crkvu i samostan, te ga

[1]) Luk. 5, 5.
[2]) Gal. 5, 22.
[3]) Informatio p. 3.

poklonili redovnicima pustinjačkog (ili romitanskog) reda sv. Augustina[1]). Spomenuti bl. Šimun postade nadstojnikom toga samostana. U njemu je godine 1434 dozvolom pape Eugena IV utemeljio skupštinu (kongregaciju), koju je godine 1454 papa Nikola V potvrdio pod imenom „Djevice Marije gore Ortone".

Blaženi Gracija

U ovoj je dakle crkvi bl. Šimun obukao našega Graciju u redovničke haljine. U ovom je samostanu naš Gracija obavio propisanu godinu kušnje, a nakon godine novicijata položio pred svojim starješinom vječne redovničke zavjete. Ovdje je proveo po prilici petnaest godina svog redovničkog života, a tada bio premješten na otočić sv. Kristofora kod Mletaka, gdje je proveo ostali dio života i sveto dokončao dane svog zemaljskog žića.

[1]) Ovaj samostan bijaše žrtva napoleonskih zatvaranja samostana koncem 18 stoljeća. Medjutim Don Boskovi Salezijanci su ga prošle godine preuzeli, obnovili i u nj se uselili.

Već u prvo vrijeme svog redovničkog života pokazivao je naš blaženik takove kreposti i takovu savršenost, da odmah svi osjetiše, do kakove će svetosti doprijeti ovaj mladić, koji bez ikakva školovanja tako hitro uznapredova na putu kreposti, da u samostanu redovnici ne znadijahu što bi se još moglo nadodati savršenom načinu života,[1]) te ga stavljali za uzor drugim novacima i redovnicima. Savršenstvo naime ne sastoji u tome da budemo neobični, da nastranim ponašanjem tražimo posvećenje života, nego da budemo u postupanju ispravni; a da budemo ispravni, ne smijemo uporno slijediti svoju vlastitu misao, nego prilagoditi se u svemu onome što Bog hoće, i raditi samo za to da saradjujemo s Isusom, a to u cilju da sebe, njivu Božju,[2]) ispravno obradimo.

Promatrajući kroz vjekove brojne čete redovnika i Bogu posvećenih djevica, a pod dojmom rastanka od svoje kćeri, kad je odlazila u redovnice, Montalembert kliče: Ko je dakle taj nevidljivi ljubimac, umro otrag devetnaest vjekova na drvetu, a koji na tako tajanstven način privlači sebi mladež, ljepotu i ljubav? Koji se prikazuje dušama s takovim sjajem i takovim žarom, da mu ne mogu odoljeti? Koji ih odjednom zahvati te potpuno posvoji? Koji uzimlje još živo tijelo od našega tijela? Je li to čovjek? Ne: to je Bog. Sam Bog može odnijeti takove pobjede.

Ovaj Isus, čije se božanstvo svaki dan napada i niječe, on svagdano dokazuje, medju ostalim dokazima, s ovakim čudesima nesebičnosti i odvažnosti. Mlada i nevina srca se predaju njemu namjerom da nadoknade dar, koji nam je dao sama sebe; a ova žrtva, što nas razapinje, nije drugo nego odgovor ljubavi čovječje na ljubav Boga, koji se je razapeo za nas"[3]).

Red sv. Augustina, koga papa Aleksandar VII nazivlje plodnom roditeljkom svetaca, ima svoje redovničko pravilo sastavljeno iz spisa velikog crkvenog naučitelja, pa mu je odatle ime. Red pripada prosjačkim redovima, a ima tri ogranka: Augustinci obučeni, bosi i pustinjaei. Red je malobrojan, te ih ima nešto preko 2.000. Medjutim Augustinci imaju tu povlasticu, da je član njihova reda uvijek župnik u Vatikanu, u prvoj i najodličnijoj župi katoličkog svijeta. Ujedno je i papinski sakristan. Kada sv.

[1]) Inform. 3.
[2]) 1. Kor. 3, 9.
[3]) Montalembert: Les moines d'Occident, V. 381.

Otac govori Misu, uvijek mu dvori jedan redovnik u crnom odijelu s kožnatim pojasom. Glavna im je crkva u Rimu sv. Augustina, u kojoj se čuvaju Moći sv. Monike, majke sv. Augustina. Reformirani Augustinci ili Pustinjaci (Eremite), kojima je pripadao bl. Gracija, broje danas ispod 200 članova.

Ovima možemo pribrojiti Asumpcioniste. To su augustinski Trećoredci. U našoj državi imaju jedan samostan u Beogradu.

U životopisu našega blaženika često se spominje bl. Šimun iz Kamerina, fratar augustinskog reda. Ovaj bogoduhi redovnik jest glasovita ličnost svojega vremena, pa su o njemu pisali mnogi historičari. Nesamo što je bio čovjek učen i svet, nego je dapače obavljao vrlo važne diplomatske poslove, od kojih mu je najvažniji pomirenje talijanskih država.

Poslije pada Carigrada 29 svibnja 1453 u turske ruke, tadanji Papa Nikola V (1447—1455) odmah pošalje, veli Pastor[1]), svoje poslanike zavadjenim talijanskim državicama u cilju da ih pomiri a posebnim proglasom pozove cijelu Europu na križarsku vojnu za ponovno osvojenje Carigrada[2]) Ali europske države bijahu pocijepane i unutarnjim pitanjima previše zaokupljene, a da se proti turskoj najezdi podignu i sjedine Veliko političko jedinstvo srednjega vijeka bijaše slomljeno, jedinstveno kršćanstvo ne postojaše više[3]).

Posve je bilo sigurno, nastavlja Pastor[4]), da se na kakovo ozbiljno poduzeće proti nekrstu nije moglo pomišljati prije, nego se uspostavi mir i sloga na Apeninskom poluotoku. U tu svrhu pozove papa Nikola V poslanike sviju talijanskih državica na mirovni kongres u Rim. Države se uljudno odazvaše pozivu sv. Oca, ali poslanici sporo dolažahu u vječni grad. Najdulje su se čekali poslanici milanskog vojvode Frana Sforce. Ovaj se naime nerado pozivu odazvao, jer je cijenio da Mlečani ovime dobivaju vremena za nova naoružanja. Svi se poslanici rastapahu u lijepim riječima, ali netom bi istupili sa svojim pogledima, vidjelo se da svaki podiže tako pretjerane zahtjeve, da je mir uspostaviti nemoguće, pa se mirovni pregovori bez ikakova rezultata raskidoše.

[1]) Pastor, Geschichte der Päpste I. 501.
[2]) Pastor u nav. dj. I. 502.
[3]) Pastor u nav. dj. I. 504
[4]) Pastor u nav. dj. I. 513—514.

Izgleda nevjerojatno, veli Pastor[1]), ali posve sigurno, da se je tada u slijepoj mržnji protiv Mletaka čisto veselilo nad udarcem, koji je na istoku kršćansku stvar zadesio.

Medjutim, što sakupljenim diplomatima u Rimu nije pošlo za rukom, piše Pastor[2]), uspjelo je jednostavnom augustinskom redovniku, fra Šimunu iz Kamerina. Mlečani, finansijski iscrpljeni i željni počinka, poslaše ga u tajnoj diplomatskoj misiji Franu Sforci, da s njim osobno pregovara, te mu jeftine predloge iznese. Prijeteći pokreti u vlastitom taboru skloniše Sforcu da pristane na uvjete.

Mirovni pregovori, nastavlja Pastor[3]), započeti od fra Šimuna iz Kamerina, bjehu zaključeni na 9 travnja 1454 u gradu Lodi . . . Sve talijanske države bijahu pozvane, da u odredjeno vrijeme potvrde ove mirovne zaključke.

Nije se dakle čuditi što ovoga bogoduhog redovnika povjesničari uvelike hvale. Bernardin Korio[4]) zove ga čovjekom vrlo praktičnim i marljivim, i za dugo vremena povjerljivom osobom kod milanskog vojvode Frana Sforce, te vrlo rado vidjenim kod mletačkog senata. Silvio Enea Pikolomini[5]), kasniji papa Pijo II., nazivlje ga monahom neporočna i svijetla života i začetnikom mira u Italiji..

Ovaj će se sveti redovnik još jedanput pojaviti u ovome životopisu u jednoj mirovnoj akciji, ali ne sam kao sada, nego će uzeti za druga i pomagača našega blaženika[6]).

---

[1]) Pastor u nav. dj. l. 509.

[2]) Pastor u nav. dj. l. 517.

[3]) Pastor u nav. dj. l. 518.

[4]) Bernardino Corio: Storia di Milano.

[5]) Silvio Enea Piccolomini: Storia dell' Europa.

[6]) Bl. Šimun iz Kamerina preminu 12 svibnja god. 1478 u dobi od 86 godina, i bi pokopan na gori Ortone. Na njegovu grobu je urezan ovaj natpis: Ossa veneranda P. Fr. Simeonis de Camerino Ord. Erem. S. Augustini, Qui fuit temporibus suis corona praedicatorum.

Nutarnji život

Slavni francuski dominikanac O. Henrik Lacordaire razlikuje dva života u čovjeku, i veli: „Ima dva života, vanjski život i nutarnji život. Nutarnji život je oslonac i potporanj vanjskome životu . . . Ali što je to nutarnji život? Nutarnji život jest razgovor sama sebe sa samim sobom. Svaki čovjek razgovara sa sobom, svaki čovjek si govori, a ova riječ, koju on kaže samome sebi, jest njegov nutarnji život . . . Svaki čovjek, svaka inteligenca ima ovu riječ iznutra, ovaj razgovor sebe sa sobom, koji sačinjava njegov istinski i pravi život. Sve ostalo je prividno i hinjeno, ako nije proizvod ovog nutarnjeg života. Ovaj nutarnji život jest čitav čovjek, on sačinjava svu vrijednost čovjeku. Ovaj čovjek na primjer nosi grimizni plašt, a kad tamo on je prosti bijednik, jer riječ, koju upravlja samome sebi, jest riječ jednog bijednika; naprotiv onaj drugi čovjek prolazi ulicom bosonog i odrpan, ali je velikan, jer riječ, koju govori samome sebi, jest riječ kakova heroja ili sveca. Na sudnjemu danu će se razotkriti ovo pretvaranje zdvora unutra, a kad se objavi ovaj misteriozni razgovor svakog čovjeka, započeti će historija"[1])

Nutarnji život dakle svakog razumnog bića jest razlog zašto se smatra stvorenim: to je svrha za kojom on čezne, to je nutarnji pokretač koji ga nagoni na akciju.

Ovaj se nutarnji život, veli Ljudevit Lallement, sastoji od dvije vrsti čina, naime od misli i od želja. Samo po ovome se razlikuju savršeni od nesavršenih, blaženi na nebu od ljudi na zemlji. Naše misli treba da budu, veli sv. Bernardo, u traženju istine, naše želje u žaru ljubavi. Ako su srce i duh ovako prionuli uz Boga, i ako ih on posve posjeduje, tada ne gubimo Boga s vida ni u vanjskim poslovima, i u njemu uvijek vršimo djela ljubavi.

Dobri se i zli redovnici razlikuju samo po sadržaju svojih misli, svojih sudova i svoga voljenja. U tome je takodjer razlika medju andjelima i djavolima. To čini jedne svetim i blaženim, druge nesretnim i zlima[2]).

Eto ovakav je bio nutarnji život našeg blaženika. Znao je on vrlo dobro, da je cilj čovjeku u jedinstvu s Bogom, i da je-

---

[1]) Lacordaire, Conference: La vie intime de Jesus Christ.

[2]) Lallement: Nauka o duhovnom životu, str. 173, Sarajevo 1934.

dino preko ljubavi dolazi do toga jedinstva. Zato je on svaku zapreku odalečivao i svako sredstvo upotrebljavao, da do toga cilja dodje. Iz ovoga lako razumijemo što veli sv. Toma, da ljubav ujedinjuje sve ostale kreposti: ko ljubi, taj će nastojati da bude ponizan i poslušan, taj će se savladavati i moriti svoje tijelo, taj će činiti dobra djela, taj će neprestano biti u razgovoru s Bogom na molitvi, u jednu riječ, taj će biti sa svake strane savršen, jer je ljubav, veli sv. Pavao, veza savršenstva[1]).

Ljubav je bila magnet, težnja i naklonost njegova osjećanja i djelovanja tako, te je mogao sa sv. Augustinom reći: ljubav moja, teža moja, kamogod se krenem, ljubav me pokrene.

Na krilima ove ljubavi Božje zaletio se je njegov čisti duh prema Bogu kao jelen za izvorom žive vode i radosno uskliknuo: privlači me, Bože, da trčim tragom mirisa tvojih[2]), evo svu snagu svoga uma i svoga srca čuvam za Tebe[3]). Kao svaki svetac, tako je i Gracija želio biti sličan trpećemu Isusu, i prisustvovati s njim na njegovoj trpezi, da reče sa sv. Pavlom: moj život je Krist, ne živim više ja, nego Krist u meni[4]). To je sadržaj njegova života. To je stijena, na kojoj je sagradio svoju misao o životu.

U takovom raspoloženju duha život je u svakoj pojavi, pod svakim vidom neprestana molitva, neprestana žrtva, jer je takav čovjek pripravan da se odrekne svega, samo da vrši volju Božju, netom ju upozna i da svukuda nosi Krista sa sobom. Znao je da Boga poznavati znači živjeti, a Njemu služiti znači kraljevati[5]).

---

[1]) Kol. 3, 14.
[2]) Pjesma nad pj. 1, 3.
[3]) Ps. 58, 10.
[4]) Gal. 2, 20.
[5]) Popričesna molitva na dan sv. Ireneja.

Pokora i poniznost

Gracija je išao za tim, da se Isusov život očituje u njegovu tijelu[1]). Stoga je morio svoje tijelo strogošću, samozatajom i mnogovrsnom pokorom do prolijevanja svoje krvi. Ali budući da iz srca izlaze zle misli, ubistva, preljubi, bludnosti, kradje, lažna svjedočanstva i hule na Boga[2]), to je njemu prva briga bila kao i svima svecima, da uredi svoje srce i ukroti svoje strasti. Srce je najdragocjeniji, ali i najopasniji dar u nami. Obrezovanje srca nas najviše košta, tu osjećamo najviše otpora, tu imamo da najviše sile sebi nanosimo, jer uz pomoć Božju od srca ovisi sve naše posvećenje, pa najteža žrtva jest žrtva sama sebe.

Vanjska djela, kao molitvu i pokoru, sveci su smatrali samo kao sredstvo da dodju do tog cilja, naime da očiste srce od svega zemaljskoga, čovječjega. Po ovom kriteriju su oni cijenili ove vanjske vježbe poniznosti i pokore, a obratno, bez ovoga su ta djela gubila svoju cijenu: naime koji ih duh nadiše. Zato razlikujemo na svijetu pravu i solidnu pobožnost od površne i prividne pobožnosti. Ovakovom svojom samozatajom i pokorom naš je blaženik htio da u sebi održi poredak medju duhom i tijelom, poredak, koji je temelj nutarnjem miru, koji je predosjećaj nebeskog blaženstva. Ovu misao izriče i sv. Crkva u molitvi na dan blaženikove svetkovine: Bože, koji si blaženoga Graciju uresio osobitom krepošću pokore, podaj molimo, da idući za njegovim stopama dostojne plodove pokore budemo činili.

Naš je blaženik dao jakih primjera svoje oštre pokore. Ujutro bi prvi na molitvi osvanuo, a uvečer posljednji iz crkve izašao. Mnogo toga je u samostanu i izvan njega obavljao, što i nije dužan bio. Nikakovu trudu se nije uklanjao, nije pazio na žegu ni na studen i nikada se nije pokazao nestrpljivim ili zlovoljnim. Mesa, mliječnih jela i vina nije nikada okusio, pa ni na najveće godišnje svetkovine, za svega života u samostanu, a i od ono posnog jela, kojim se je hranio, uzimao je tako malenu količinu, kolika mu je bila dovoljna za uzdržavanje života. Ovu bi pokoru često pooštrio najstrožim postom o kruhu i vodi do tri dana u sedmici. Uvijek je hodio gologlav i bosonog, kako

---

[1]) 2. Kor. 6, 10.
[2]) Mat. 15, 19.

ljeti po sunčanoj žezi i sparini, tako zimi za hladnog i ledenog vremena. Bokove je pasao i stiskao bodljikavim verigama, a na golu tijelu je nosio oštru kostrijet od konjske strune, od koje se još i danas nalazi jedan dio u Moćniku stolne crkve sv. Tripuna u Kotoru. Za stanovanje je bio isprosio nekakovu malenu ćeliju ispod krova, izloženu promjenama vremena. Ta kukavna izba bijaše tako niska, da Gracija, iako oniska stasa, ne mogaše u njoj uspravo stajati. U tom bijednom prostoru s vrlo malo svijetla gole daske sa šakom slame i poderanim prostiračem bijahu mu posteljom. Iznad kreveta visjelo je raspelo i slika Majke Božje, pred kojima bi do zore klečeći sproveo u molitvi[1]). Do tih slika stajala su obješena o čavlu dva čvorasta konopa i dvije boljikave šibe, kojima nemilice udaraše i bičevaše svoje tijelo tako, da bi ga više puta krv oblila. Naš je blaženik tako tijelo svoje ukrotio i upokorio, da mu je duh postao potpuno slobodan od tjelesnih zasjeda[2]). Ovdje mu možemo lijepo primijeniti riječi sv. Klementa Aleksandrinskoga: noću je mučenik, danju je mučenik: u govoru, u življenju, u čitavom svome ponašanju je mučenik[3]).

Sada je lako shvatiti njegovu čistoću, kad ju je ogradio ovakovom ogradom[4]). Po svjedočanstvu savremenika naš se blaženik nije nikada upuštao u kakov razgovor, izim ako je morao što pitati, ili dati odgovor, a smjerao na slavu Božju ili korist svoga bližnjega. Tada bi govorio samo toliko, koliko bijaše nužno. Ova stroga i razborita Gracijina šutnja bijaše posljedica njegova sabranog duha, jer se je klonio svega, što bi ga ometalo i rastresalo. O njemu se može reći ono što Rufin pripovijeda o nekom monahu: Svi o njemu govorahu da ga nikada nijesu čuli kleti se, ni lagati, ni mrmljati, ni jediti se niti ga vidjeli da dangubi ili troši vrijeme u suvišne razgovore. Njegov je život tekao u potpunom mučanju i mirnom ponašanju, budući je u svemu bio čovjek andjeoskog reda; njegova poniznost bijaše prevelika, jer se smatrao previše nevrijednim. Budući ga ja jednom zamolio, da nam reče nekoliko riječi na duševnu korist, netom otvori usta, progovori nam malo riječi o blagosti i krotkosti[5]).

---

[1]) Flaminius Corner: Ecclesiae Venetae illustratae. Decas. 1. str. 260. i sl.
[2]) Inform. 3.
[3]) Clemens Alex. Stromata, 2, 20.
[4]) Summar. 15.
[5]) Rufinus: Historia monachorum.

Poznato je, da je poniznost kraljica moralnih kreposti, bez koje je svaka krepost samo prividna. Korijen i izvor svake kreposti jest poniznost, veli sv. Augustin. Crkvena je pak nauka, da što veća ima biti zgrada svetosti, toliko dublji ima biti temelj poniznosti. Bog poniznima daje milost, a opire se oholima, jer ovi pripisujući sebi darove Božje otimlju Bogu slavu. Dočim poniznost osnivajući se na istini i pravdi, rado priznaje izvor darova, kojima je duša ukrašena, pa Bogu za to daje slavu. Zato poniznost zasluži slavu, a slava je nagrada poniznosti, veli sv. Augustin.

Ova dakle krepost nije nepoznavanje Božjih darova, nego sve pripisuje moći i dobroti Božjoj. Tako se tumači pojava, da svete duše, kada ih se za ništa drži, osjećaju se da su na svome mjestu, ne gledajući ništa u sebi izim onoga što je Bog učinio u njima.

Gracija je iz poniznosti nosio poderanu haljinu. U blagovalištu je braću dvorio, kuhinjske posle obavljao, sobe meo i bilo kojeg se posla prihvaćao, samo da se više ponizi. Zato je isprosio ono zabitno mjesto ispod krova, da tu nezapažen uzmogne vršiti djela kreposti. Ova istinska poniznost se je odrazivala na njegovoj vanjštini, i udahnjivala štovanje prema njemu. U njegovoj nutrini je bio Isus sa svojim skrivenim životom, koji je djelovao u njemu, a vani se Gracija ispoljavao kao kora i prilika onoga, što se je gledalo. On je bio kao hostija na našim oltarima: vani se vide samo prilike kruha, ali unutra je sam Isus Krist.

Molitva

Sve su kreposti bile tako isprepletene u našem blaženiku, da ne znaš koja više odsijeva, koja više odskače od druge. No ipak možemo bez straha ustvrditi, da od molitve nije nikada odstupao, niti je ijednog trenutka u njegovu životu bilo, a da ga nije molitvom zadahnuo. Prva njegova misao ujutro, kad bi se probudio, bila je upravljena Bogu. Njemu bi posvetio sav trud dnevnoga rada, a kada nije bio na formalnoj molitvi, njegova pamet i njegovo srce bili su uvijek upravljeni Bogu, jer

kraljevstvo Božje ne sastoji se u riječima, nego u čuvstvima. Ili je u bašti radio, ili čim drugim u samostanu zaposlen bio, srce i pamet su mu bili upravljeni Bogu kao kod javne molitve u crkvi. Zato njegova molitva ne bijaše suhoparno izgovaranje raznih molitvica, nego topli saobraćaj s Bogom prama Apostolovoj riječi: naše misli su na nebesima[1]). On je kao pravi redovnik živio duhom i srcem izvan svijeta, i svedjer molio Boga da zadobije vječna dobra[2]). Molitvom danju i noću zabavljen... dotle je dotjerao, da njegov duh, nezaposlen nikakovim ljudskim mislima — iako mu je bilo vani mnogo da radi — nikako se nije mogao odvojiti od ovoga spoja s Bogom[3]). Stoga osjećaše Gracija nasladu i takav zanos pri molitvi, da je na okolni svijet zaboravljao, te se u licu preobražavao.

Medjutim dvije istaknute zgode u njegovu životu nam pokazuju, kako je moćna i žarka bila njegova molitva.

Dok je Gracija boravio u samostanu na gori Ortone, nastadoše u Padovi i okolici gruba neprijateljstva u pučanstvu zbog ostavštine mnogobrojnih gradjana, koji bijahu pomrli za vrijeme kuge. Razdor i svadja se danomice širila tako, da se je često i ljudska krv prolijevala.

Samostanskog starješinu, spomenutog blaženog Šimuna iz Kamerina, zapade teška i delikatna zadaća, da miri zavadjene i uzrujane duhove u gradu i okolici. Nije se čuditi što je baš njega zapala ova časna i trudna zadaća, kada znamo da je on jedini bio kadar u svoje vrijeme pomiriti zavadjene talijanske državice, a naosob milanskog vojvodu Frana I. Sforcu s mletačkom republikom. Ali se je čuditi tome, što je ovaj umni i bogoduhi čovjek u ovom delikatnom poslu odabrao sebi za druga, ne kakova učenog svoga kolegu, nego neškolovanog svoga laika, našega Graciju. Ovdje se je obistinilo ono što Apostol Pavao tumači plan Božji u širenju svoga kraljevstva: što je ludo pred svijetom, ono izabra Bog da posrami mudro; i što je slabo pred svijetom ono izabra Bog da posrami jako; i što je neplemenito pred svijetom i uništeno izabra Bog, i što nije da uništi ono što jest[4]). A Bog postupa tako, jer je ludost Božja mudrija od

---

1) Filip. 3, 20
2) Isaac de Ninive: De contemptu mundi.
3) Inform. 3 — 4.
4) 1. Kor. 1, 27 — 28.

ljudi, i slabost je Božja jača' od ljudi[1]). I išao je Gracija ka gradjanima, ali ne s visokom riječi ili premudrosti, da im javlja svjedočanstvo Kristovo. I nije mislio da zna što osim Krista, i to raspetoga. I on bijaše medju njima kao i Apostol Pavao medju Korinćanima u slabosti i u strahu i u velikom drhtanju. I riječ njegova i poučanje njegovo ne bijaše u nadgovorljivim riječima ljudske premudrosti, nego u dokazivanju duha i sile, da vjera njihova ne bude u mudrosti ljudskoj nego u sili Božjoj[2]). Ove nam riječi sv. Pavla pokazuju stalni red Božje Providnosti, kojim Svevišnji običava prosjati svoju slavu i svoju moć. Kad bi On u izvadjanju velebnih stvari odabrao samo velike ličnosti, mogla bi se njegova divotna djela pripisati mudrosti, bogatstvu, moći i snazi službenika koje je upotrebio. Ali nam On sam kaže da slave svoje nikome ne daje[3]), i zato u provadjanju svojih namisli uzimlje ono što je slabo i maleno, da zastidi mudrost i moć čovjekovu, eda se nijedan čovjek ne bude mogao dičiti lažnom slavom pred Bogom.

Nakon nekoliko vremena okolica se je njihovim nastojanjem primirila, ali gradjani u Padovi su se i dalje grubo gložili. Rastužen Gracija zbog ovih sudbonosnih dogadjaja podvostruči u ovu svrhu svoju pokoru i svoje molitve Božjemu milosrdju danju i noću.

Ali pakleni duh i iskonski zavidnik mira i sloge gledajući gdje se ruši njegova sila, jedne noći, kada se je naš blaženik cijelu noć na koljenima usrdno molio Bogu u rečenu svrhu, ne mogući ga napastovanjima odvrnuti od molitve, stade ga nemilo po ćeliji vući i tvorno zlostavljati, dok ga nije nagrdjena i pozlijedjena oborio na tle tako, da je blaženik od ovih udaraca do smrti hramao i morao se odslije štapati.

Ali njegove molitve i njegova patnja ne ostadoše bez ploda: istoga naime dana, kao po nagovoru nekakove višnje sile, prestadoše u Padovi sve svadje i potpuni se mir raskrili u gradu.

Ne treba se snebivati nad ovim paklenim bjesnilom protiv svetaca. Kad mi iznesemo pobjedu nad sotonom, mi mu ne krotimo smionosti, nego mu razdražimo srdžbu[4]). Zao duh se ne

---

1) 1. Kor. 1. 25.
2) 1. Kor. 2, 1 — 5.
3) Isa. 42.
4) Tertul. De poenitentia, 7.

može na Boga oboriti, zato iskaljuje svoj bijes na čovjeka, koji je slika Božja. To je nešto slično kao kada čovjek ne mogući doseći onoga koga želi progoniti, osvećuje se njegovoj slici te ju podere.

Montalembert[1]) veli da je moć svećenika ukorijenjena u bolima ovoga života, a sv. Augustin je mišljenja, da kršćanin mora trpjeti više nego drugi čovjek, a svetac više nego obični kršćanin. U Gracijinom se svetačkom žiću jako ističu molitva i žrtva svog života. Njegov život je bio razapet raznim trpljenjem tako, da mu se mogu primjeniti riječi: Oni koji okružuju prijestolje Jaganjca, i pokriveni su bijelom odjećom, a u rukama im palme, koji su i odakle dolaze? To su oni, koji su došli iz velike nevolje[2]). Medjutim on je svoje trpljenje zalijevao žarkom molitvom, koja je poput miomirisnog tamjana uzlazila u nebeske visine i kao blaga rosa padala pred prijestolje Svevišnjega, te zazvala milosrdje i blagoslov na zavadjene gradjane. Ovdje se obistinila glasovita rečenica sv. Augustina: uzlazi molitva u nebeske visine, a silazi Božje milosrdje na zemaljske nizine[3]).

Krasan je ovo uzor kako u našem apostolatu mora naš vanjski rad da hrani i zalijeva usrdna molitva i nutarnja sabranost.

Već smo spomenuli kako bi za vrijeme molitve Gracija zaboravio na svoju okolinu, te se duhom uznosio u visine i ostao dulje vremena u tom ekstatičnom stanju. A Gospodin Bog htjede zornim načinom pokazati, kako je žarka bila Gracijina molitva.

Jedne noći ribari u blizini samostana sv. Kristofora u Mlecima opaziše da vatra suklja uvis iznad samostanskog krova. Prestrašeni pokucaše na samostanska vrata i upozoriše redovnike na vanredno svijetlo nad njihovim krovom. Redovnici obidjoše sve samostanske postorije, ali vatri ne nadjoše nigdje traga. Nato nekoji redovnici izadjoše iz samostana, ne bi li svojim očima vidjeli to svijetlo, koje ribari još gledahu, i vidješe da se plamen uvis diže tačno iznad Gracijine ćelije, a blaženika zatekoše kako se na golim koljenima Bogu moli. Svijetlo dakle, koje se je zamijetilo iznad samostanskog krova, nije bio plamen nikakova požara, nego Gracijina žarka molitva, koja se je u

[1]) Les moines d' Occident, Introduction.
[2]) Apok. 7, 13 — 14.
[3]) Serm. XV in Dom. 15 de Tob.

obliku onih ognjenih trakova na vidljivi način uzdizala do Božjega prijestolja.

Gracija bijaše propovjednik pokore, od učenika postade učitelj, uzor duhovnog života, izgled kreposti, pravilo svetosti... Tijelo je ukrotio, sotoni snagu slomio, a neprestanim uzdignućem pameti k Bogu pod golim nogama je imao čitav svijet[1]).

Ljubav prema Euharistiji

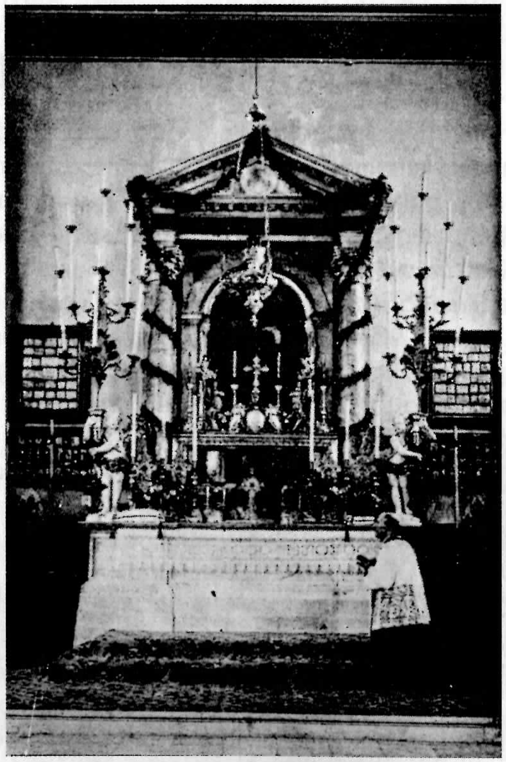
Sve ove kreposti, o kojima smo do sada govorili, jesu zajedničke svima svecima. Nijednog sveca ne možemo pomisliti bez poniznosti i pokore, bez molitve, bez ljubavi prama Bogu i bližnjemu. Ali ipak u svakome se svecu ističe nekoja krepost, koja se poput crvene niti provlači kroz sve ostale vrline, i postane posebna, specifična krepost dotičnog sveca.

Tako i medju Gracijinim krepostima najodličnije mjesto zaprema njegova ljubav prema Euharistiji. Na osobiti je način naš blaženik čeznuo za ovim nebeskim kruhom. Istina, svaki svetac se želi sa Isusom sjediniti u nebu, a ovdje na zemlji u sv. pričesti, ali opet dok na nekojim svecima više odskače jedna ili druga krepost, koja pravi njegovo vlastito svetačko obilježje, u našem blaženiku je svojstvena mu crta bila baš ljubav prema presvetom Oltarskom Sakramentu. Gracija je najradije boravio pred svetohraništem, tamo se je češće navraćao, tu je po čitave sate na koljenima pognute glave i sklopljenih ruku klečao. Tada bi mu lice sjalo, a oči mu plamtjele nekim otajstvenim sjajem. Pobožna i raspaljena duša Gracijina gorjela je sama serafinskim žarom kao krasno vječno svijetlo pred svetohraništem. Usto je svako jutro želio dvoriti pri Misi, dapače pri što većem broju svetih Misa dvoriti i svaki dan primati sv. pričest.

Zato i sv. Crkva imajući ovo na umu spominje to u dvjema misnim molitvama na blagdan bl. Gracije. U popričesnoj molitvi se ovako moli: Primljene tajne, molimo Gospodine, neka uliju u naša srca onaj oganj tvoje ljubavi, koji je blaženi Gracija sobom nosio, kad je na ovu svetu trpezu pristupao. U

[1]) Fr. Elizej Poljak, 12. Summ. 11.

misnoj pak prikaznoj molitvi ovako se veli: Prikazujemo ti, Gospodine, neoskvrnjeno Tijelo Sina tvoga, Gospodina našega Isukrsta, koga je gledajući na oltaru blaženi Gracija silnom radošću zakliktao. Ove se riječi odnose na ono divno čudo, koje se zbilo našemu Svecu u samostanskom vrtu na gori Ortone Jednoga jutra reče starješina našemu Graciji: danas ne možeš dvoriti pri Misi, jer nam je potrebito obaviti nužne radnje u vrtu; zato ostavi službu Božju, te otidji u vrt i tamo radi.

Oltar sa Tijelom Bl. Gracije

Ovdje je naš blaženik morao ostaviti Boga radi Boga, udaljiti se od Boga radi poslušnosti, i nema sumnje da je to za njega bila tvrda kušnja. I zbilja sam Bog veli: na dva načina ja običavam pohoditi svoje odabranike, kušnjom i utjehom[1]). Budući Bog više voli poslušnost nego žrtvu, zato htjede Gracijinu poslušnost vidljivim načinom nagraditi. Dok je naime naš blaženik obavljao svoj posao u vrtu, koji nije bio daleko od crkve, začu zvonce da zvoni na podizanje. On na čas ostavi rad, okrene se prema hramu, komu su i dosad bile upravljene njegove misli i kucalo njegovo srce, te se pokloni da se pomoli, i u tom trenutku vidje da mu se rastvorio zid od crkve i kroz taj otvor on ugleda misnika na oltaru, kako u rukama drži maloga Isusa. Zato ga slikari slikaju u toj pozi, te se smatra i nazivlje našim euharistijskim svecem.

[1]) Naslj. Krista, III. 3.

Isusove riječi: samo jedno je potrebito, sv. Bonaventura kaže da znače prijanjati uz Boga, biti združen s Bogom.

Ovdje je naš blaženik uvjerljivo pokazao, da se ne smije staviti Boga u protivnost sa životom. On je dobro shvatio riječi svog utemeljitelja, sv. Augustina: ljubi pa čini što hoćeš. Najprije ljubiti, pa onda se odricati. Odricanje zapravo je posljedica ljubavi. On nije promatrao toliko Misu koju ostavlja, koliko Boga, koga hoće uvijek i nadasve da ljubi, a čiju je volju upoznao u naredbi svoga starješine, da ide u vrt raditi.

Ljubav prema iskrnjemu

Nije nam potreba trošiti nijedne riječi o tome kako je naš Svetac ljubio Boga svim srcem, svom dušom i svom pameću svojom, jer su sve njegove kreposti na to smijerale, i bile su mu sredstva i pomagala da uz Boga jače prione i da ga svesrdnije uzljubi. Treba samo da iznesemo nekoliko krasnih crtica iz njegova života, koje nam svjedoče o njegovoj ljubavi prema bližnjemu. Ova pak ljubav nije ništa drugo nego nužna posljedica ljubavi prema Bogu, jer se po ljubavi Božjoj — veli sv. Grgur — ljubav prama iskrnjemu radja, a po ljubavi iskrnjoj se Božja ljubav hrani.

Naš blaženik nije nikada gledao na ugled ili na dostojanstvo osobe, već je svakoga jednako ljubio ukoliko je u svakome gledao sliku Isusovu. Zato možemo reći da je njegova ljubav bila baš onakova kako ju riše sv. Pavao: uvijek ustrpljiva i ljubežljiva, ne zavidja, nije drzovita, nije ohola, ne traži svoje, ne

ljuti se niti misli na zlo, ne raduje se zlu, nego pravednosti, sve prikriva, u sve vjeruje, svemu se nada i sve trpi[1]).

Siromahe je smatrao za svoju braću i od svoga im oskudnog obroka davao. Sebe je lišavao da drugoga komadom kruha sretne. Napokon ga starješina ovlasti da ostatke sa stola može razdavati sirotinji. Radostan zbog toga uživaše naš blaženik u tome što može iz velike kotarice jednakom ljubavlju svakome dijeliti.

Ali uz materijalni kruh Gracija je nastojao svedjer i duhovnu hranu ubogima davati. Rukom je lomio i dijelio materijalni kruh, a iz usta mu je izlazio duhovni kruh lijepe, pobudne i milostive riječi i pouke o kršćanskom životu. Imadjaše Gracija osobiti dar od Boga tješiti žalosne, pobuditi u srcima ufanje u Boga i odanost u svetu volju Božju. Posjedovao je mnogo načina, kojima će privlačiti duhove i srca. Na taj glas mletački gradjani donašahu priloge u kruhu, odijelu i novcu i povjeravahu našemu Svecu, da on po svojoj uvidjavnosti to izručuje siromasima.

Svoju nesebičnu ljubav prema bližnjemu je Gracija ukazivao neprestanim dvorenjem i pomaganjem bolesne braće. Danju i noću bi stajao uz njihov krevet u cilju da im bude pri ruci. Poput kakove sestre milosrdnice bio je uvijek blag i prijatan.

No najljepše je ova njegova krepost prosjala kad je u samostanu neki redovnik obolio od gube. Koliko je ova bolest teška i nesnosna, toliko je teška zadaća dvoriti ovakova bolesnika. Gracija se sam ponudi i prihvati posla da ovoga bolesnika dvori. U ovom nevoljniku gledaše svog božanskog Spasitelja, to je upalilo u njegovu srcu sveti oganj samoprijegora, to ga je držalo uz krevet bijednog bolesnika i učinilo ravnodušnim prema onoj ogavnoj bolesti.

Uz apostolat i euharistiju eto u našemu blaženiku i žrtva.

[1]) 1. Kor. 13. 4 — 7.

Proroštvo i čudesa

Poznato je da umjerenost čuva hladnu svježinu glave i bistrinu uma, pa i sv. Crkva u korizmenoj prefaciji veli, da Bog postom u nami suzbija mane, uzdiže pamet, dijeli krepost i nagradu. Ko potpuno zarobi svoje strasti, taj nema u srcu ni oholosti ni častohleplja nit ikakove neuredne želje. Stoga takova čovjeka ne zabliješti nikakovo maštanje, a duh mu bude slobodan i bistar. Da si ti iznutra dobar i čist, ti bi sve bez zapreke vidio i razumio[1]). Čisto srce prodire nebo i pakao. Ovdje ne govorimo o čeljadima s posebnim darom neobične bistrine, dvostrukoga gledanja i gledanja u daljinu. Ovi se pojavi smatraju naravnima, pa ih učenjaci naravno tumače.

Ali nekoje činjenice u životu našega Sveca nam nalažu, da se na više uzdignemo, to jest na polje mistike i da ih vrhunaravno protumačimo, jer mnoge stvari, koje nadilaze čovječje shvatanje, bile su mu objavljene[2]). Gracija je prodirao u duboki i tajanstveni svijet duša, pa su mu mnoga srca bila otvorena knjiga. On nije bio učen, ali je bio vrhunaravno prosvijetljen. Nemojmo se tome čuditi. U njegovu se srcu razlila ljubav Božja po Duhu Svetome[3]), a u toj se ljubavi udružuju svi darovi Duha Svetoga. Neprestano općeći u molitvi i razmatranju sa svojim Bogom bio je naš blaženik s Bogom posve tijesno spojen, postao je Bogu srodan i „svoj“ Bogu, pa ga je Svevišnji za uzdarje obdario vanrednim darovima proročanstva u cilju, da lakše radi na spas svoga bližnjega.

Njegovi životopisci jednodušno pripovijedaju, kako je on mnogo puta rasvijetljen zrakom višnje svjetlosti doznavao tajne stvari, kako je mnoge buduće dogadjaje unaprijed tačno navijestio, pa i one, koji od njega nijesu ni najmanje zavisili. Ova njegova proricanja i vanredna djela razglasiše njegovu svetost na daleko i široko. Tako se je dogadjalo, da su u ovoga inače neukoga laika svećenici i ugledni ljudi dolazili za savjet i naputak u svojim duhovnim poslima, pa i sam njegov starješina u njega mnijenje i savjet pitao. Isto tako se je zbivalo više puta da je mnogima, koji bi za savjet dolazili k njemu, sam una-

[1]) Naslj. Krista II. 4.
[2]) Crkv. 3, 25.
[3]) Rim. 5.

prijed rekao zašto su došli, što im se je dogodilo i što će im se još dogoditi. Jednako je i nekojim osobama otkrio tajne njihove pogreške ili potanko ispričao obiteljske prilike, o kojima osim njih samih nitko drugi nije mogao znati. Napokon je i imenom nekoje osobe zvao, premda ih nije prije poznavao, niti ikada u životu vidio.

Jednoga dana dodje k njemu u samostan sv. Kristofora u Mlecima zabrinuta i rastužena otmena gospodja sa suzama na

Veliki oltar

očima jadikujući, da je svog sinčića izgubila i uzalud ga tražila, te zamoli blaženika da joj pomogne u toj golemoj nevolji i tuzi. Gracija joj proreče, da će svog jedinca imati prije noći zdrava u svojoj kući. Čudesne se blaženikove riječi tačno obistiniše. Iste večeri prije sumraka dva čovjeka dovedoše rečenoj gospodji dijete čilo i zdravo.

Kada jednog ljeta uslijed dugotrajne suše i zidarskih radnja u samostanu bijaše presušio jedini zdenac na otočiću, naš blaženik potaknut Duhom Svetim uze malo mora i ulije u zdenac, te uzdahnuvši Božjem milosrdju usrdnu molitvu, zdenac se napuni čiste slatke vode. Ovaj zdenac nije u kasnijim sušama nikada presahnuo, dapače je ta voda nekojim bolesnicima povratila zdravlje. Mimogred budi ovdje spomenuto, da nekoje starije zavjetne tablice predočuju blaženika u pozi kako u zdenac iz kotla ulijeva more.

O. Duh Lazzarini iz Perugje, fratar augustinskog reda, bolujući dugo vremena izliječio se je uporabom vode iz ovoga zdenca. Njega bijahu liječnici napustili, i on se već pripravljao na to, da za vazda ostavi ovu suznu dolinu. Nato ga nešto nadahnu da se uteče zagovoru našega blaženika i zatraži vode iz njegova zdenca, te se oslobodi od svoje bolesti i zadobi lijepo zdravlje. Iz harnosti prama Svecu napisa kratak mu životopis i dade ga tiskati u Mlecima godine 1643 kao vječiti spomen svoga čudesnoga ozdravljenja.

Valentin Salmaso, samostanski brat poslužnik već u poodmaklim godinama, bijaše se teško razbolio tako, te se je činilo da mu se približa konac života. On zatraži malo vode iz ovoga zdenca, te pun žive vjere i pouzdanja u našega blaženika uze nekoliko gutljaja. Kroz kratko vrijeme stanje mu se poboljša, i prisutni se začudiše kada opaziše da je starcu bolest tako naglo nabolje pošla.

Ovaj zdenac, kojeg su prozvali Gracijinim zdencem, postojao je sve do godine 1813, kada su crkva i samostan bili razoreni, otočić pretvoren u grobište, pa i zdenac zatrpan zemljom.

Na oltaru u Mlecima

Kada se je 70-godišnji starac, naš Gracija, razbolio i kada mu se danomice stanje pogoršavalo a snaga malaksavala, braća mu redovnici ponudiše da uzme malo krepčije hrane. Nije više vrijeme, reče Svetac, da mi se oporavi tjelesna snaga, kad mi već željena smrt stoji za vratom za počinak duše. Zar hoćete

da svog najvjernijeg druga, post, odbijem? koji je za četrdeset godina moga života, zimi i ljeti sa mnom radio i bio dionikom tolikoga znoja i truda, a sada blizu nebeske luke da se usudim otpustiti od sebe? Što radije da zamolim? Dajte mi, molim, božanskog Jaganjca, koga je dobrostivi nebeski Otac dozvolio zaklati za spasenje rasipnog sina, on će kao Popubina okrijepiti moju snagu[1]). Tada mu starješina zapovjedi: sa ostalim tvojim krepostima ispuni i poslušnost, koju si za toliko godina najspremnije opsluživao, pa se sa ovo malo hrane okrijepi. Što će sada u toj stisci? Uzdahne Bogu, i dozvoli da se meso donese; ali netom mu ga donesu namah se čudom usmrdi, da su ga morali odmah odanle odnijeti[2]). Izakako je za čitavog svog života slavio i nosio Boga u svome tijelu,[3]) Gracija pokrijepljen nebeskom hranom i utjehom, koju sveta Crkva daje vjernicima na pragu vječnosti, sa posmjehom na ustima predade svoju dušu Bogu u potpunom miru na otoku Mira[4]) dne 9 studenoga 1508.

I Bog htjede odmah proslaviti svog vjernog slugu. Dok mu tijelo ležaše u crkvi na odru, za vrijeme zadušnica pojavi se nad njim neko čudnovato svijetlo; a kada ga iznašahu na pokopanje, ponova se ukaza svijetao kolobar oko njegove glave te ga do groba pratio. No ipak mu sahraniše smrtne ostanke u zajedničkoj redovničkoj raci sa ostalim pokojnicima.

Ove odredbe redovničke čednosti bjehu malo iza toga izmijenjene višim savjetom božanske mudrosti. Jer Bog ne htjede nikako dopustiti, da tijelo njegova sluge, ukrašeno mrtvenjem Križa, bude počivalo pomiješano sa tjelesima ostalih pokojnika[5]).

Naredne noći iza pogreba prikaže se Gracija samostanskom starješini o. Martinu iz Bergama, i reče mu, da je volja Božja, da mu se zemni ostanci pohrane na bolje mjesto. Kad otvore grob, zastruji preugodan nekakav miris, koji uzblaži sve prisutne. Tijelo mu položiše u nov kovčeg od čempresa, te ga sahraniše u posebnoj raci kraj oltara, a teško se bilo obraniti od goleme mase svijeta koja pribivaše ovom svečanom činu.

Godinu dana nakon ovoga prenosa ponovno se blaženik prikaza samostanskom starješini i mletačkom plemiću Antonu

---

1) Fr. Elizej Poljak, 12. Summ 9.
2) Nav. dj. 9–10.
3) 1. Kor. 6.
4) Fr. Elizej Poljak, 12. Summ. 10.
5) Flam. Corner. nav. dj. Summ. 23.

Tron, crkovinaru sv. Marka i senatoru, s kojim je za života prijateljevao, te obadvojici objavio, da je volja Božja da njegove zemne ostanke sahrane na jednom oltaru u crkvi sv. Kristofora.

Senator Tron dade na vlastite troškove izraditi mramorni kovčeg, naslonjen na četiri mramorna stupa, na njemu izdjelati blaženikovu sliku sa svetačkom aureolom okolo glave i sa natpisom „Blaženi Gracija“, te sveto tijelo izložiše javnom štovanju na posebnom oltaru u samostanskoj crkvi.

Iznad kovčega dade naslikati sliku božanskog Spasitelja, kako u desnoj ruci nosi svijet, sa slikama sv. Augustina i sv. Kristofora sa strane, a u sredini sliku Majke Božje, prema kojima je blaženi Gracija za života bio naročito pobožan.

Ovdje je zgodno upozoriti, da ovaj drugi prenos blaženikova tijela na oltar jednako vrijedi kao beatifikacija. „Ako je prije Odluke Aleksandra III samo uzdignuće tijela iznad zemlje, obavljeno od biskupa, bilo jednako kanonizaciji, još više jača štovanje dotičnog Božjeg ugodnika prenos njegova tijela na pristojnije mjesto. To je obred starinske kanonizacije, kada je Papa nalagao da se tijelo izvadi iz groba i uzdigne na povišeno mjesto[1])“.

Tada započe štovanje našega blaženika u Mlecima, u Boki Kotorskoj, a i po ostaloj Dalmaciji tako, da se već godine 1509, jednu godinu iza Gracijina preminuća, spominju nekoje slike blaženikove. Medjutim jedna bijaše već iste godine izložena na oltaru u selu Kavač, odlomku župe Bogdašići u Kotorskoj biskupiji[2]).

Ovdje dobro pristaju riječi sv. Augustina svome prijatelju Polipiju: Ne tiče li se to i nas? Što se to zbiva? Neuki se dižu i otimlju nebo, a mi sa svojom mudrošću bez srca kao da smo duboko zapleteni u mreže tijela i krvi!

U crkvu sv. Kristofora, u kojoj je tijelo Gracijino počivalo, pobožni je puk neprestano dolazio, palio voštanice i kandila, stao slaviti godišnjicu njegova preselenja u blaženu vječnost, slikati njegove sličice i utjecati se njegovu zagovoru tako, te grob njegov postade slavan[3]).

---

1) Jacob. Pignatelli, Consult. Forens. I. Consult. 186. Inform. 10.
2) Bokeljski povjesničar Tripo Smecchia u svom rukopisnom djelu: Sunto della Storia delle Bocche piše: Anno 1509. Nicolò quondam Luca Bisanti a nome di Stefano Milovich da Cavas insta contro Prè Giovanni Curato di detta Villa che rimetta l' effigie in chiesa del loro Beato Grazia (Matković nav. dj. str. 99).
3) Isa. 11.

Tako se crkva sv. Kristofora na daleko i široko razglasila s Gracijinih čudotvornih zemnih ostanaka, a najljepši i najugledniji njezin ures, veli Moroni, sačinjavaše neraspadnuto tijelo andjeoskog bl. Gracije iz Kotora, učenika bl. Šimuna, postavljeno na oltar njemu posvećen, o kome piše Flam. Korner, da je bio čudo pokore, molitve i najljepših kreposti, proslavljen od Boga za života i po smrti divnim čudesima[1]).

Medjutim blaženik, ili bolje recimo Onaj koji je slavan i divan u svojim svecima[2]) davao je brojne milosti i pravio mnoga čudesa.

Napomenimo samo nekoje[3]). O. Pavao Ivan Stupa razbolio se godine 1648 od jake upale pluća. Bolest je zahvatila oba plućna krila, te se naglo širila i bolesnika do konca života dovela. Medjutim su se braća redovnici za njegovo zdravlje Bogu molili, i kada su mu jedne večeri donijeli Moćnicu sa sv. Gracijinim ostancima, starac se nenadano razvedri. Nekoji se prisutni doduše pobojaše nije li to posljednji titraj svijeće koja se gasi, ali se ugodno iznenadiše, kad se bolesniku razriješiše usta i potpuno mu se svijest povrati. Pobožni je redovnik sa ostalom redovničkom braćom stao glasno Boga hvaliti, a kadgod je kasnije u životu o toj bolesti pripovijedao, suze su mu na oči navirale.

Bogoljubni supruzi Julije i Petrana Comes, ribari iz Murana kod Mletaka, bijahu uznemirivani od hudobe, te življahu u velikoj poteškoći, jer se nikako ne mogahu osloboditi napasnika. Svoju bol otkriše pobožnom i iskusnom redovniku, a ovaj ih posavjetova, da se usrdnom i ustrajnom molitvom prepuste zaštiti bl. Gracije, koji je za svoga života žestoka sotonska napastovanja nadvladao. Prihvativši svećenikov savjet započeše devetnicu na čast našemu Blaženiku i dadoše se blagosloviti njegovim Moćima. Netom je misnik izvršio nad njima sveti obred blagoslova, pobožni supruzi ostadoše oslobodjeni daljnjega sotonskoga napastovanja i uznemirivanja.

Duždev liječnik u Mlecima, prezimenom Albani, duže je vremena bolovao od dobivenih rana, i većinom bio prikovan uz postelju, a da mu liječnička pomoć nije mogla povratiti željena

---

[1]) Caetano Moroni, Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica. vol. 91. str. 518. Venezia 1858.

[2]) Ps. 70. 36.

[3]) Flam. Corner, nav. dj.

zdravlja. Nakon duga i uzaludna liječenja sijevnu mu misao da se obrati za pomoć blaženom Graciji i u tu mu se svrhu zavjetova. Odmah drugoga dana iza njegove molitve oslobodi se teških muka, koje mu do sada ne davahu mira danju i noću, pa se zdrav diže iz postelje nakon dugoga ležanja. U zahvalu za primljenu milost iste je godine 1657 izvjesio na blaženikov oltar srebrnu nogu.

Bernardo, sin Petra i Magdalene Nobili, dijete od 3—4 godine, nenadano se strmoglavi niz kamene stube godine 1653. Liječnici pronadjoše, da je desna ruka u zapešću izvinuta, lisna kost prelomljena, ali o nutrini ne znadijahu ništa stalno reći, premda od mnogih udaraca bijahu nekoje strane tijela modre, i dapače se na nekim mjestima krv pod kožom nakupila. Dijete bijaše posve problijedilo, obrazi pomodrili, oči izbuljene, staklene i bez ikakova izraza. U tim teškim i bolnim časovima roditelji se sjetiše našega sveca i spomenuše onoga divnoga čuda, kada je blaženik za života prorokovao ucviljenoj majci, koja ono bijaše izgubila svog sinčića, da će prije noći imati zdravo svoje dijete u naručaju. Utekoše se dakle usrdnom molitvom bl. Graciji i gle! nenadane pomoći. Dijete se streslo kao da ga je ko hladnom vodom polio i počelo davati znakove života: lice se razvedrilo i zarumenilo, a na usnama zatitrao nevini dječiji smiješak. Sa suzama radosnicama roditelji pohitiše u crkvu, da se zahvale blaženiku na toj velikoj milosti.

Obilnu milost primi od našega Blaženika O. Toma Bagata, starješina u samostanu sv. Kristofora u Mlecima, godine 1672. Ovaj je redovnik za dugo vremena tjelesno ginuo i venuo, lice mu postajalo zemljane boje, usnice blijede, oči mutne, a oko njih modrikasti koluti. Ovo bijaše posljedica nekakove njegove nutarnje duševne patnje. Slomljen i skršen hodao bi iz sobe u sobu, sjeo bi, legao i opet ustao i hodao. Nekakova teška nutarnja pečal izjedala je njegove duševne moći te izgrizla i njegovu tjelesnu snagu. Uto mu sijevnu sretna misao da se zavjetuje našemu Blaženiku. Netom se zavjetovao ostaviše ga turobne misli, vedrina se povrati u njegovu dušu, a čitav njegov organizam ubrzo se pomladi novom životnom snagom.

Neki Santo Giusti ležaše godine 1653 u krevetu za više mjeseci od velikih boli u svim udima, a najviše je trpio od ishijasa u lijevoj nozi. Dugo se je vremena liječio, ali mu ništa nije pomagalo. Liječnici, prije nego će ga napustiti, narediše

da se okupa u toploj vodi. Medjutim zbog nepažnje ili neopreznosti izliše na nj vrelu vodu, te ga iz kupelji izvadiše napola mrtva. Uz stare boli nadodjoše rane od opeklina, te se njegovo stanje pogoršalo, a liječnička njega bila uzaludna. Medjutim se pamet i srce bolesnikovo okrene bl. Graciji. On vidje našega Sveca, koji mu reče: Neboj se, ovoga puta nećeš umrijeti. Drugoga dana iza vidjenja njegovo se stanje nije promijenilo, ali tokom noći naglo podje nabolje. Već trećega dana bio je na nogama: povratilo se je gibanje ruku i nogu, rane od opeklina zacijeliše i on bijaše potpuno zdrav.

Petar, sin Benedikta i Jelene Beltrani, dijete od nekoliko mjeseci, rodjeno 1674 godine, smrtno se razboli. Tužni mladi roditelji plakahu pokraj kolijevke i čekahu smrt svoga djeteta, jer liječničko znanje ne mogaše ništa pomoći. Oni bijahu već sve pripremili za pogreb, kad rano ujutro dodje u kuću čuvar crkve sv. Kristofora, te ih ponuka da mališana zavjetuju bl. Graciji, a da će se on pobrinuti za svećenika, koji će istoga jutra na blaženikovom oltaru služiti sv. Misu. Medjutim, kada oko podna dodje liječnik, začudi se, gdje dijete spokojno spava i to bez ognjice. Kad se dijete probudilo, liječnik je konstatirao nagli preokret nabolje i sutradan je bilo dijete posve zdravo.

Divnu je pomoć primila od našega Blaženika Marija, supruga Frana Perusini iz Mletaka. Nju je više od godine dana mučila teška kostobolja tako, da je samo glavu mogla nešto gibati, a sluškinje su je morale na ponjavi premiještati s jednog kreveta na drugi. Najvještiji liječnici su je liječili, ali se njezino stanje samo pogoršavalo. Jednoga dana ču u svom srcu tajanstven glas: Uteci se bl. Graciji, čiji se zemni ostanci štuju u crkvi sv. Kristofora, on će ti od Boga isprositi zdravlje. Pobožna se ova žena zavjetova našem Blaženiku, ispovjedi se i pričesti, i Bog joj usliša molitvu. Nakon malo dana bez ičije pomoći otide sama u crkvu da hodočasti do našega Sveca, i pokloni svoj zavjetni dar.

Djevojka, imenom Cecilija, služavka kod obitelji Graciozi, bijaše od djetinstva tanka zdravlja, a godine 1675 teška i nenadana bolest ju baci u krevet. Liječnici izjaviše da je svaka nada u ozdravljenje izgubljena, a stanje joj bijaše takovo, te su ponekad cijenili, da će domalo izdahnuti. Nato joj pade pomisao na našega Sveca i sinu nada u natprirodnu nebesku pomoć

po zagovoru bl. Gracije, tako te petoga dana svoje devetnice naglo se poboljša njezino zdravlje, te je zdrava iz kreveta ustala.

Osobitu je pomoć od našega blaženika osjetio učeni i bogati mletački plemić Kornelije Contarini sa svojom suprugom za vrijeme jednog putovanja po moru. Nekog jesenskog dana godine 1676, kad se je nalazio u malenoj brodici sa još dva druga, iznenada se podiže jaka oluja, te im za kratko vrijeme slomi kormilo. Već se približavala večer, a brodicom su veliki valovi ljuljali kao orahovom ljuskom na bijesnoj pučini. Nema sumnje da je to bio očajan položaj, tim više što je već noć počela razastirati svoja tamna krila. Što će jadni sada? Baciti se u more, ne bi li se plivanjem spasili, ne bijaše moguće. Oni se zavjetovaše bl. Graciji i prepustiše njegovoj zaštiti. Malo zatim oluja poče jenjati, vjetar bivao sve slabiji, valovi bivali manji, dok se potpuno ne smiriše. Supruzi Contarini sretno se povratiše kući i darovaše srebrni zavjet na oltaru našega Sveca.

Andjelko Bertini, ribar iz Murana blizu Mletaka, bijaše za nekoliko godina hladan i nehajan upogled svojih vjerskih dužnosti, kao da je vjera bila već utrnula u njegovu srcu. Medjutim zimi godine 1676 dobije jaku upalu pluća. Bolest se je neprestance pogoršavala, pa uza svu brigu i liječnikovo zauzimanje bolesnikovo je stanje postalo beznadno tako, te je liječnik izrazio bojazan, da je ozdravljenje već prosto nemoguće. Ukućani pozvaše svećenika, a ovaj donese sobom Moći bl. Gracije da njima bolesnika blagoslovi. Dok je svećenik molio, bolesnik se iz svoje tromosti prene i stade pružati svoje iznemogle ruke prema Svečevim Moćima, da ih pritisne usnama i poljubi. Tada se zavjetova Svecu, očisti dušu svetom ispovjedi, a kad ozdravi podje pred raku Blaženikovu da mu se zahvali na isprošenom zdravlju.

Justina udova Zanchi od dulje vremena bolovaše od mišićnog reumatizma i mogaše hodati jedino na šljakama. Godine 1678 joj se stanje jako pogoršalo, pa je morala ležati u krevetu. Netko joj svjetova mrzle obloge, pa iako ju je liječnik od toga odvraćao, ipak to sredstvo upotrebi, ali na veliku štetu sebi. Boli joj postadoše skoro nesnosne, a pojedina se uda potpuno ukočiše, te već bijaše blizu smrti. Pobožna duša, koja ju je dvorila, savjetova ju da se zavjetuje bl. Graciji. Bolesnica privoli i neprestance upiraše oči u Blaženikovu sliku, štono je o zidu visjela, te žarkom molitvom i toplim suzama izlijevaše svoju

pobožnost prema našemu Svecu. Bolest joj stade brzo krećati nabolje, i ona se dostavi lijepoga zdravlja.

Napokon navedimo što je O. Elizeja Poljaka potaklo da godine 1676 napiše kratak Blaženikov život, a on sam pri koncu svoje knjižice izjavljuje: Pred Bogom izjavljujem da sam i ja otrag deset godina Blaženikovu pomoć u teškoj nevolji na sebi iskusio i sad me harno srce iz zahvalnosti vuče, da mu se pred njegovom rakom duboko poklonim. Ne lijevam suza, premda bih, ako ustreba, i njih bio spravan u izobilju proliti, nego ovim vijestima o njegovim izvrsnim krepostima kao miomirisnim izabranim cvijećem posipljem njegovu raku u znak duboke zahvale za primljenu milost.

Otočić sv. Kristofora

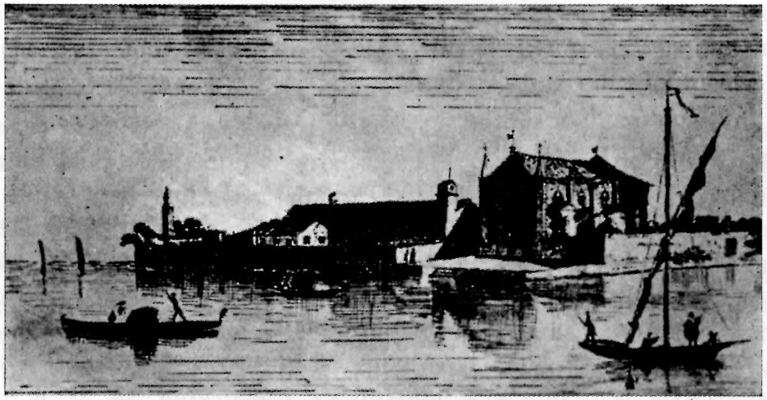
Čuven je i nadaleko poznat talijanski grad Venecija (Mletci) na sjeverozapadnom Jadranu na ušću rijeke Adidje. To je otočni grad na mnogobrojnim plosnim otocima, koje spaja veliki broj kanala i kameni mostovi. Od mora brane grad uski otoci, koji se okolo grada viju poput kakova vijenca. Izmedju ovih malenih otoka spominje se na sjevernoj strani grada i otočić sv. Kristofora, tako nazvan po nekadanjoj crkvi na njemu. Na ovome je otočiću u ondašnjem samostanu veći dio života proživio naš blaženik, na njemu je preminuo, i u toj je crkvi njegovo tijelo počivalo za pune tri stotine godina.

Augustinci su se nastanili na ovom otočiću početkom godine 1437. Prije njihova dolaska je otočić služio drugim svrhama i ustanovama. Do godine 1332 je to bila malena nezdrava močvara, a kad ju isušiše, sagradiše brašneni mlin na vjetar[1]). No nakon desetak godina mlin bje razoren, a neki pobožni čovjek, imenom Bartul Verde, sagradi zaklonište za posrnule ženskinje, koje su bile voljne nakon pada provesti ostatak života u molitvi i pokori. Uz ovo sklonište podigoše kasnije crkvu na čast sv. Kristofora i Onufrija, i otada otočić dobi to ime. Pošto je po-

[1]) Matković, nav. dj. str. 83 - 84.

slije smrti spomenutog Bartula Verde počelo u puku smalaksavati doprinašanje u ovu svrhu, te se i broj ženskinja umanjivati, tadanji mletački dužd Frano Foscari pokloni otočić o. Ivanu Marini de Brunacci, starješini brigitskog reda. No ovaj red osta na otočiću samo malo godina.

Budući su se svetost života i govornička sposobnost bl. Šimuna iz Kamerina sve više u javnosti razglasivale, to rečeni dužd Foscari poveljom od 25 studenoga godine 1436 darova otočić i sve što je bilo na njemu romitanskoj zadruzi sv. Augustina. Nakon što je bl. Šimunu godine 1454 sretno uspjelo pomiriti talijanske državice, mletačko je vijeće svojom odlukom od 17 svibnja 1454 davalo Redu mjesečne novčane pomoći u cilju da uzmogne popraviti samostan i crkvu. Na uspomenu rečenog pomirenja i poravnane razmirice po želji mletačkog senata prozvaše otočić sv. Kristofora „Mira“. (S. Cristoforo della Pace).

Samostan i crkva Sv. Kristofora Mira

Nije nam točno poznato, koliko je godina sproveo Gracija na ovom otočiću, a koliko na gori Ortone blizu Padove. Netom je stupio u red, iz Mletaka bi odmah poslan na goru Ortone, ali ne znamo koliko je vremena tu ostao. U jednom redovničkom zboru u Mlecima od 19 siječnja 1483, i u drugom od 16 kolovoza iste godine spominje se i blaženi Gracija izmedju ostalih redovnika u samostanu sv. Kristofora[1]). Prema tome je valjda najviše petnaest godina sproveo na gori Ortone, a sve ostalo u

[1]) Matković, nav. dj. str. 84.

Mlecima. Dok je boravio na gori Ortone, češće je zalazio u samostan sv. Marka „al Prato delle Valle" u Padovi. U tom samostanu je molio za pomirenje Padovanaca i pretrpio ono teško mučenje sa strane sotone.

Medjutim se samostanu i crkvi sv. Kristofora Mira približavao svršetak, te za vrijeme Napoleonskih ratova obojice doživješe propast. Već godine 1798 crkva i samostan počeli su stradati od francuskih četa[1]). Prema tome lako nam je shvatiti, da Augustinci nijesu dugo vremena iza toga ostali na otočiću, jer Ivan Anton Moschini u svom djelcu „Vodja po otoku Muranu", izdatome u Mlecima godine 1808 upogled samostana sv. Kristofora na str. 3 piše: Na ovome otočiću ne stanuju više Oci kongregacije gore Ortone, nego su se preselili u Mletke, slike su odanle odnesene, a crkva je krcata ne svojih stvari i ne može se posjetiti[2]).

Redovnici Augustinci ostaviše otočić sv. Kristofora već godine 1806[3]) i preseliše se u grad, a crkva i samostan im bjehu razoreni godine 1813, te sav onaj prostor pretvoren u gradsko grobište zajedno sa susjednim otočićem sv. Mihovila.

O tome piše Pompej Molmenti ovo[4]): „Sv. Mihovil je prvi otok, položen na sjeveru Mletaka. Do godine 1810 su na njemu boravili redovnici Kamaldoli za punih šest stoljeća. Zatim je izmedju njega i susjednog otočića sv. Kristofora bio zajažen kanal i obadva otočića spojena zajedno, te napokon godine 1813 pretvoren u grobište, a u samostan sv. Mihovila se uselili redovnici Franjevci. Crkva sv. Kristofora, divna gradjevina Petra Lombarda, bijaše razorena i sravnjena sa zemljom; uništena ili iznesena iz Italije dragocjena umjetnička djela, koja su se u njoj nalazila. Uništene dvije oltarne slike, jedna od Gjambelina (Giambellino), a druga FranaGvardi (Guardi), koja bi imala posebnu važnost i s toga gledišta, da upoznamo ovoga elegantnog pejsažistu, pa i pod vidom crkvenog slikara. Sada rese Muzej u Berlinu jedna Gospa Alviza Vivarini i jedan triptih pseudo — Basaiti. Još preostaje u crkvi sv. Petra mučenika na susjednom Muranu slika na dasci Gospe sa svecima pseudo — Bokaćina (Boccac-

---

1) Fra Nicola Mattioli: Vita del B. Grazia, str. 164. Roma 1890.

2) Cit. kod Mattioli, nav. dj. str. 165.

3) Moroni, nav. dj. str. 518.

4) Pompeo Molmenti: Le isole della Laguna Veneta, str. 88. Bergamo. 1925.

cino), koja se pogrešno pripisuje Bartolomeju Vivarini, a koju su pohranili brodari na Muranu, koji su u crkvi sv. Kristofora imali svoju bratovštinu".

Otočić sv. Kristofora je zbog svoje usamljene prijatnosti i svetačkog ugleda bio veoma drag Mlečanima, pa su ga rado i često pohadjali. To je dalo inspiraciju nekojim slikarima da otočić ovjekovječe svojim crtežima i svojim slikama.

Lijepi primjerak slike otočića sv. Kristofora sačuvao nam se je u crtežu talijanskog slikara Antuna Kanaleta (Antonio Canaletto) iz polovice XVIII stoljeća. Crtež se nalazi u Galleria degli Uffizi u Firenci[1]).

Slikar Antonio Canal, nazvan Canaletto (1697—1769) jest znamenit slikar mletačkog pejsaža. Njegova se glavna djela nalaze u „Museo Civico di Venezia". On je jedan od prvih pejsažista u modernom smislu, pa je danas mnogo cijenjen. Znameniti su i njegovi crteži i gravire.

U spomenutoj galeriji u Firenci se nalazi slika ovoga otočića od glasovitog pejsažiste Frana Gvardi (Guardi).

Napokon se ilustracija ovoga otočića nalazi u djelu: Ventiquatro prospettive delle isole della laguna di Venezia, in gran foglio disegnate da Francesco Tironi, incise, da Antonio Sandi. In Venetia appo Lodovico Furlanetto. Slikar je dakle Frano Tironi, a crtež Antuna Sandi (XVIII vijek).

Arhitekt Pietro Lombardo radio je mnogo u Veneciji kao jedan od najboljih arhitekta Renesanse. Dogradjivao je duždevu palaču u Mlecima, a izradio je portal na „Scuola di S. Marco", najljepši portal Renesanse u Italiji. Radio je i na usavršavanju znamenite zgrade „Procurature vecchie" na trgu sv. Marka u Mlecima. Auktor je crkve S. Maria dei Miracoli u Veneciji, a podigao je i crkvu Sv. Kristofora na otočiću istoga imena. On je auktor više crkava i palača po Italiji. Umro je godine 1515.

---

1) Po jednoj reprodukciji ovoga crteža u spomenutom djelu P. Molmenti izradio je faksimile g. Tripo Raffaelli, sudac u Kotoru, odvjetak stare i ugledne obitelji na Prčanju, te svoju vrlo uspjelu radnju poklonio župnoj crkvi na Mulu, pa mu na tome i ovdje budi izrečena osobita hvala.

Prenos Tijela Bl. Gracije iz Mletaka u rodni Muo

Izakako su Augustinci ulijed novih političkih prilika otočić napustili, bivši nadstojnik samostana, o. Vjekoslav Montan, darova Tijelo Bl. Gracije njegovim domorocima posebnom ispravom, ovjerovljenom od javnog bilježnika u Mlecima. Izvorni tekst ove darovnice je napisan na latinskom jeziku i nalazi se kod Biskupskog Ordinarijata u Kotoru. Ova povelja u prevodu glasi ovako: Ovim aktom svjedočim, da Tijelo Bl. Gracije, zavjetovanog laika romitanskog reda sv. Augustina, kongregacije sv. Marije od gore Ortone, od davnine pohranjeno u crkvi sv. Kristofora u Mlecima, bi danas postavljeno u drveni kovčeg, s prednje strane obložen staklom, u prisustvu prečasnog Vjekoslava de Angelis, plovana župne i zborne crkve sv. Mihovila Arhangjela, i časnog Dragutina Elia, pitomca župne i zborne crkve sv. Samuela u Mlecima, od mene Fra Vjekoslava Montan istoga Reda, bivšeg nadstojnika i kraljevskog kapelana spomenute crkve sv. Kristofora, te poklonjeno na dar stanovnicima Mula, kotorske biskupije, gdje se je rodio; a da se ne bi porodila sumnja o njegovoj istovjetnosti, rečeni kovčeg bi zelenom vrpcom povezan i samostanskim pečatom zapečaćen.

U vjeru čega itd. Dne 21 veljače 1807.

Slijede potpisi.

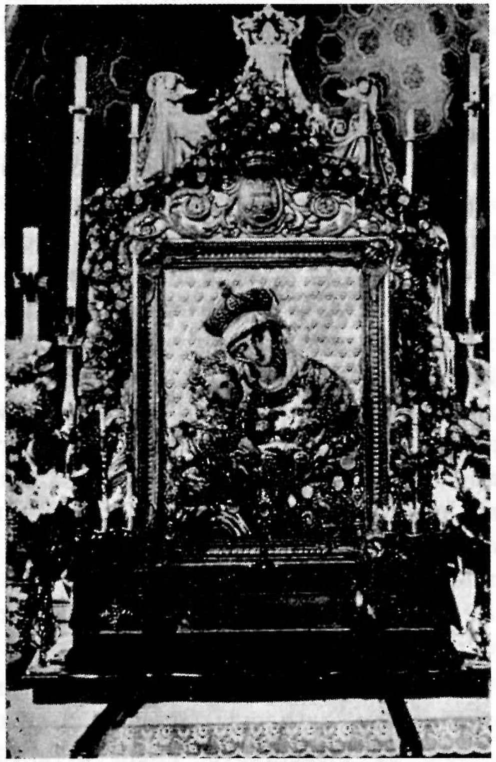
Ispravu je ovjerovio Sebastijan Marija Casser, javni bilježnik u Mlecima.

Medjutim se prenos obavio skoro tri godine kasnije, a dokumenati nam ne kazuju, u kojoj su crkvi sveti ostanci bili pohranjeni kroz ovo vrijeme, puno političkog previranja. Vjerojatno da je Tijelo počivalo u crkvi istih Augustinaca u Mlecima, kamo su se fratri nakon odlaska sa otočića bili sklonili.

Tada je obavljao saobraćaj izmedju Boke Kotorske i Mletaka Anton Janković pok. Vida, pomorac iz Mula. Ovaj preuze Svečevo Tijelo, te ga svojim brodom sretno doveze dana 10 siječnja godine 1810 u svoj rodni Muo.

Upogled njegova putovanja po Jadranskom moru čita se u jednom zapisniku, sastavljenu pri njegovu dolasku u Boku, da je velika oluja bila zahvatila brodove na Kvarneru, dok je njegov brod povoljnim vjetrom mirno dalje plovio.

Isto tako ploveći mimo otok Silbu, otisnuše se od kraja dvije oveće ladje vozeći ravno prema Jankovićevu brodu. Ovaj sluteći pogibao u ondašnjim nesredjenim prilikama preporuči se sa svojom momčadi Bogu i blaženom Graciji, a neznani mornari pustiše vesla i ne približiše se Jankovićevu brodu.

Gospa „Pomoćnica Kršćanska" nasred crkve

Svak si može lako domisliti radost, koja je obuzela Muljane, kada je Janković prispio na Muo dana 10 siječnja godine 1810. Tijelo je blaženikovo bilo privremeno smješteno u kućnoj kapelici don Šima Lukovića, ondašnjeg muljanskog župnika. Tada je biskupom u Kotoru bio Marko Anton Gregorina, odvjetak odlične i starodavne kotorske porodice, koji je bio mnogo pobožan prema našemu blaženiku, te napisao na talijanskom jeziku životopis blaženoga Gracije i objelodanio ga u Mlecima godine 1802. On dodje u pratnji svojih kanonika i okolnih župnika na

Muo dne 29 istoga mjeseca, da pregleda svete ostanke, te se uvelike obradova i sa suzom radosnicom na očima reče: Evo Tijelo blaženog Gracije tačno onako kako sam ga u Mlecima gledao. Sutradan je lično vodio procesiju, kad se Tijelo Svečevo po njegovoj naredbi prenijelo u tadašnju župnu crkvu na podnožju brda. Kovčeg sa svetim ostancima bi položen na pobočnom oltaru sa strane Evandjelja, koji su mu mještani bili od pamtivijeka podigli i njegovom slikom uresili.

Već smo prije vidjeli, kako je ne samo Muo, nego i cijela Boka Kotorska nanosila nježnu pobožnost prema bl. Graciji još prije prenosa njegova Tijela u otadžbinu. Tako su nekoja mjesta u Boki dobila po koji komad Moći našega Sveca.

Kotorski biskup Marin Drago iz velike pobožnosti prema bl. Graciji otide koncem 17 stoljeća u Mletke namjerom da se lično pomoli pred Tijelom našega blaženika. Tom je prigodom isprosio od ondašnjeg samostanskog starješine u sv. Kristoforu, O. Lovra Fabis, oveći komad kože i mesa s desne mišice Svečeve, a ove se Moći čuvaju danas dijelom u Moćniku stolne crkve sv. Tripuna u Kotoru, a dijelom na Mulu u srebrnoj moćnici[1]). U župnoj crkvi na Prčanju imaju kažiprst lijeve blaženikove ruke, koji je godine 1806 donio Niko Franov Verona[2]). Jedan dio blaženikova kostreta nalazi se u Moćniku stolne crkve sv. Tripuna u Kotoru. U istome Moćniku se nalazi i nadlaktica desne ruke blaženikove, koja je bila donesena u Kotor četiri godine iza prenosa Tijela[3]).

Dana 6 studenoga godine 1826 došla je iz Kotora na Muo crkvena komisija u cilju, da zemne Gracijine ostanke prenese u novi kovčeg. Pošto su blaženikovo Tijelo premjestili u novi kovčeg od običnog drva, ovaj su kovčeg postavili u jedan drugi slični. (Zapisnik se nalazi u Biskupskoj Kuriji u Kotoru). Ovo je učinjeno zbog vlage, jer je dotadašnji kovčeg od orahovine zbog vlage istrunuo.

---

[1]) Ovaj biskup bijaše naredio dana 22 travnja 1691 da se prepiše blaženikov život, koji je na latinskom jeziku napisao barski nadbiskup, Peraštanin Andrija Zmajević. Životopis je vrlo kratak, zaprema nešto dvije stranice i nalazi se u Biskupskoj Kuriji u Kotoru.

[2]) Svjedodžba Stjepana Dominika Sceriman, biskupa u Chioggi, 10 travnja 1806 u župskom uredu na Prčanju.

[3]) Posvjedočenje Luciana Luciani, patriarhalnog Vikara u Mlecima, 1 rujna 1814.

Poklopac kovčega je s prednje strane pozlaćen i krasno izradjen, a s nutarnje mu strane se čita, da je ovo napravljeno doprinosima vjernika 1 studenoga 1826. Iznad kovčega je stajalo kao ukras drveno pozlaćeno krunište.

Ovo je služilo sve do 4 rujna godine 1910, kada se je nabavila sadašnja srebrna fasada sa kruništem, plastično pozlaćena, i novim češkim kristalom, naručena kod cizelera Františeka Houdek u Pragu.

Gracijini su zemni ostanci počivali u bivšoj župnoj crkvi na podnožju brda sve do 18 rujna 1864, kada su bili preneseni u sadašnju župnu crkvu pri moru. Iz ovoga vremena postoje nekoje milosti, koje je blaženik učinio.

Interesantan se dogadjaj zbio pet godina nakon prenosa Tijela. Neki gospodin iz Dobrote zaželje imati glavu našega Sveca, te ju iz pobožnosti čuvati u svojoj kući, jer mu navodno naš Svetac bijaše u dalekoj svojti. Ali Muljani nikako ne htjetoše udovoljiti njegovoj molbi. Nato on uvrijedjen u svome ponosu nagovori nekoje ljude iz pograničnog crnogorskog sela Zalazi, da kriomice donesu kovčeg sa tijelom Blaženikovim. Pod konac mjeseca svibnja godine 1815 došuljaše se ovi ljudi do župne crkve sv. Kuzme i Damjana[1]), razlupaše pobočna vrata, snimiše s oltara kovčeg sa svetim ostancima i položiše nasred crkve, pa stadoše pljačkati po crkvi posudje. Tada krenuše da odnesu sobom kovčeg sa tijelom blaženikovim, ali se sada dogodi nešto, čemu se ni u snu nijesu nadali. Kolikogod su se naime naprezali svojom orijaškom snagom u tom poslu, ne mogoše kovčeg s mjesta ni maknuti. Jedan od njih razjaren istrže handžar, zamahne desnicom u namjeri da razlupa kovčeg i tako iznese blaženikove Moći. No sada se opet nešto drugo zbi, što ih je potpuno zbunilo. Njegova se naime ruka ukoči, iz nje ispade handžar, a on osta kao da ga je grom ošinuo. Medjutim dok je družina sva u čudu u njega izbuljenih očiju gledala, sama zvona počeše klecati. Preneraženi ovi ljudi stadoše na vrat na nos bježati, ostavivši sve crkvene predmete i nekoje komade svojih haljina. Muljanski župnik don Filip Gjuranović, koji je godinu kasnije došao na Muo kao župnik, izvješćuje u svom spisu na Biskupski Ordinarijat u Kotoru, da je imao prigode govoriti s jednim od ovih ljudi, koji mu je sve ovo potanko

---

[1]) Ovu crkvu narod zove Sveta Vrača.

ispričao, te izjavio da onakova straha nije u životu doživio kao one noći. Ovaj se je dogadjaj ubrzo na sve strane razglasio, te našemu Blaženiku novu i jaču pobožnost pribavio.

Josip, sin Karla Negri, rodom iz grada Milana, zidar, nastanjen na Mulu, dok je u crkvi gradio grobnicu za porodicu Sablić, ova mu obitelj pošalje bokaru vina, koju on postavi na oltar, gdje je počivalo Tijelo Svečevo. Zatim otide u izdubinu grobnice da radi. Uto vidje kako neka nevidljiva ruka prenese bokaru po zraku s oltara u izdubinu te nove grobnice. On prestrašen nad tom pojavom odmah otide do oltara, klekne, zapita proštenje u Boga i Sveca, te drhćući od straha napusti rad, i pobjegne iz crkve zajedno sa sakristanom Antonom pok. Iva Jankovićem, koji mu je u radu pomagao, i svakome pripovijedaše ovo čudo[1]).

Neka ženskinja iz Dobrote godine 1822, kad ju prijateljice pozivahu da podje s njima na Muo na svetkovinu našega Sveca, stade se rugati frazom, da se ona ne moli Svecu bez očiju. Ove porugljive riječi ne ostadoše bez kazne: nakon nekoliko mjeseci povi žensko dijete bez očiju. Liječnici pokušaše prerezati vjegje u nadi da će dijete progledati, ali im trud bijaše uzaludan, jer se osvjedočiše da djetetu manjkaju zjenice i bionik. Ovo je dijete živjelo do djevojačkog razvoja.

Andrija Gjurović iz pograničnog crnogorskog sela Zalazi imadjaše kćer od kakovih 20 godina, bolesnu od teške kostobolje, te se ni maknuti nije mogla. Nakon duge uzaludne njege odluči otac povesti bolesnu kćer do našega Sveca. Majka na svojim ledjima snese niz planinu nemoćnu kćer u Boku i stupi u župnu crkvu na Muo baš u času kada se je služila sv. Misa. Po dovršenoj službi Božjoj zaželi majka da joj misnik kćercu blagoslovi i dade joj cjelivati Moći. Odmah iza blagoslova pokaza se na bolesnici nagla promjena. Bolesnica ustade na noge, stade stupati sigurnim korakom, a sutradan zdrava prevali put pješke do svoje kuće. Kasnije se udala, uvijek zdravlje uživala, mnogo puta pohodila blaženikov oltar i vazda se sa harnošću sjećala ove milosti.

Godine 1862 Josip Simović, ribar iz Mula, opasno oboli od upale pluća. a liječnici izjaviše da nema ni tračka nade njegovu ozdravljenju. Rano ujutro obitelj pozove župnika da bolesnika

---

[1]) Summar. 47.

sredi s Bogom, ali ga ovaj nadje ukočena i sa svim znakovima smrtne borbe, te ne mogaše drugo nego moliti za njega. Ali bolesnikova nevjesta zamoli župnika, da otidje služiti sv. Misu za bolesnikovo zdravlje, a ukućani ga zavjetovaše Svecu. Župnik ne mogavši se oteti molbi ukućana otide da udovolji njihovoj želji. Za njim podje bolesnikova kćerka, da uzme srebrni zavjet s blaženikova kovčega. Na Mulu naime postoji davni običaj, kada se bolesnik ili ukućani zavjetuju blaženom Graciji, da donesu u kuću jednu od onih zavjetnih srebrnih tablica, što vise u svečevoj kapeli i postave je nad glavu bolesnikovu. Ako bolesnik ozdravi, dade načiniti novu zavjetnu tablicu od srebra, te je sa uzetom donese u crkvu, dade čitati sv. Misu na njegovu oltaru i daruje voštanicu. — Nakon otslužene Mise župnik pobrza do bolesnika, a već mu u susret dodjoše ukućani s radosnim suzama, da je bolesniku krenulo nabolje, i da je Svetac uslišao njihovo molitve. Prizvan liječnik se začudi ovoj promjeni, te izjavi da se to naglo poboljšanje nije moglo naravnim razvojem zbiti. — Simović je kasnije u životu s velikim ganućem pripovijedao o ovoj postignutoj milosti.

Prenos svetih ostanaka iz stare župne crkve u novu

Stara se župna crkva sv. Kuzme i Damjana nalazi na podnožju brda, kamo se uzlazi dosta strmenitim putem, te svakome nije lako do nje doći. Stoga se već podavno izražavala želja, da se sagradi nova župna crkva pri moru, gdje su posagradjene muljanske kuće. Ta se je želja ispunila godine 1864, i nova crkva bila posvećena na 18 rujna rečene godine. Istoga dana trebalo je prenijeti Svečevo Tijelo iz stare u novu crkvu.

Medjutim još prije prenosa ondašnji kotorski biskup Marko Kalodjera naredi, da se ima pregledati blaženikovo Tijelo. U staroj naime crkvi vlada dosta jaka vlaga, pa se je bilo bojati, da nije vlaga valjda rastvorila Svečeve ostanke. Dne 24 kolovoza godine 1864 u prisutnosti biskupa Kalodjera i nekoliko sve-

ćenika i svjetovnjaka, poslije obavljenih molitava, otvoriše blaženikov kovčeg i nadjoše Svečevo Tijelo čitavo i posve sastavljeno. U tom času razlije se iz kovčega po crkvi preugodan miris, kako to svjedoči odnosni zapisnik, koji se nalazi u Biskupskoj Kuriji u Kotoru.

Prenosu Tijela iz stare crkve u novu dne 18 rujna godine 1864 nije sam Muo prisustvovao, nego je to bila velebna pro slava, kojoj je sudjelovala cijela Boka, na čelu skadarski nadbiskup i metropolit Arbanije Ljudevit Pooten i kotorski biskup Marko Kalodjera, dvoreni od Kaptola stolne crkve u Kotoru, svih župnika okolnih mjesta te nekoliko stranih svećenika. Sveti ostanci bjehu smješteni na pobočnom oltaru. Nato je biskup Kalodjera svečanim obredom posvetio crkvu i oltare, te izrekao lijep i ganutljiv govor. Nakon toga je skadarski nadbiskup Ljudevit Pooten odslužio svečanu pontifikalnu službu Božju.

Nova župna crkva nalazi se u sredini mjesta na malenoj uzbrežini. U nju se uzlazi uza dvokrilno polukružno stubište sa 38 skalina svako. Crkva je sagradjena u bizantsko-romanskom stilu, a tloris joj je grčki križ. Osmerokutno kube, koje počiva na pilastrima, podržavaju polugotski lukovi, pa je nutrina njezina uprav velebna[1]). To sliči tipu središnje gragjevine (Zentralbau).

Graditelj crkve je bio splićanin Andrija Perišić (1831-1905). Svjedodžbu ovlaštenog graditelja je dobio godine 1860 nakon položenog odličnog ispita pred ondašnjim pokrajinskim gragjevnim ravnateljem Lucchini, pa cijenim da je muljanska crkva prvo njegovo djelo, jer se crkva gradila od 1860 — 1864. Uz ovo je sagradio današnju općinsku palaču u Dubrovniku i pravoslavnu crkvu, a gradio je i crkvu u Vrlici. No najveće njegovo djelo je obnova zvonika i stolne crkve u Splitu, kojemu poslu je bio dao svega sebe. Perišić je bio poznat kao jako solidan i savjestan graditelj, pa je kao takav dobio pohvale od nadležnih vlasti, i bio je odlikovan od austrijske i francuske vlade. Zaslužio je da natpisom, koji se nalazi nad glavnim portalom crkve u Splitu, bude ovjekovječeno njegovo ime[2]).

---

1) Za gradnju crkve se je potrošilo trideset hiljada forinti. Najveća zasluga ide don Šima Lukovića, muljanskog župnika, koji je ostavio trinaest hiljada forinti. Vlada je bila dala svoju pripomoć iz Vjerozakonske Zaklade, a ostalo su doprinijeli mještani.

2) Ove podatke o graditelju Perišiću mi je podao prečasni don Herkulan Luger, kanonik u Splitu, svojim pismom od 11 lipnja godine 1938, pa mu na tome budi izrečena osobita hvala.

Crkva ima tri oltara, od kojih su dva mramorna.

Mramorni oltar blaženog Gracije u romanskom slogu nabavljen je godine 1876 iz nekadašnje crkve „Kraljica Angjela" u Kotoru.

Mramorni oltar Bl. Gospe „Pomoćnice Kršćanske" u baroku bio je isprva odregjen kao oltar sv. Vincenca za dominikansku crkvu u Dubrovniku, ali budući je bio premalen za njihovu crkvu, nabavljen je za Muo i postavljen godine 1883.

Malene mehanične orgulje nabavljene su kod privatnika, nekoga Hektora del Chiaro godine 1888. U nutrini zrakovne nalazi se natpis: io Domenico Moscarelli feciti lanò 1784 in Zara. Na prednjoj strani orgulja se čita ovaj natpis: Ristaurato e accordato da Giov. Colleoni Vidoseo da Traù li 18 marzo 1852. Ove je orgulje radikalno popravio početkom kolovoza godine 1926 g. Venceslav Holub, graditelj orgulja u Požegi.

Poblaženje

Tijelo je Bl. Gracije počivalo na oltaru, i naš ga je narod štovao jednako kao i Mlečani dok je medju njima bio. Pojedinci su prilazili njegovim Moćima na zavjet, postili stalne dane u njegovu čast, davali da se služi sv. Misa na njegovu oltaru, te prinosili voštanice i ulje za kandilo. Njegova se godišnja svetkovina obavljala na osminu Svih Svetih, dana 8 studenoga, službom Božjom i pohvalnim govorom,[1]) te cjelivanjem njegovih Moći. Napokon je i kotorski biskup Gjuro Markić od godine 1876 počeo na ovaj dan redovito obavljati pontifikalnu službu Božju. Ovo je štovanje u svećenstvu i puku bilo vrlo ukorijenjeno i rašireno tako, te se može reći, da je bilo opće bokeljsko.

Ali sve ovo štovanje bijaše — da tako rečem — privatno, to će reći ne bijaše još od crkvene vlasti formalnom presudom potvrdjeno, ili drugim riječima, Gracija još nije bio od vrhovne crkvene vlasti službeno proglašen blaženim. To dakako ne znači da će Gracija stoprv tada postati blaženim, kada vrhovna

---

1) Muljanski župnik, don Filip Gjuranović († 1855), rodom iz Škaljara, izvješćuje, da je on uveo pohvalni govor na blaženikov dan.

crkvena vlast potvrdi njegovo davno štovanje, nego to znači, da nakon presude sv. Oca imamo držati da je On nedvojbeno u vječnom blaženstvu i da mu se kao svome zagovaratelju jačim ufanjem možemo utjecati. Osim toga nakon takove crkovne presude jače naraste vanjsko blaženikovo štovanje, i njegov se spomen uvede u crkvenu službu Božju.

Za poblaženje se u prvom redu zahtijeva, da dijecezanski biskup otvori i vodi redovitu raspravu sa svjedocima pod zakletvom, i na koncu rasprave da izreče presudu. U ovome slučaju Gracijina poblaženja imalo se dokazati, da je ovom Božjem ugodniku narod uvijek iskazivao javno i neprekinuto crkveno štovanje od dana njegova preminuća do dana današnjega. Spisi rasprave, obavljene od domaćeg biskupa, nose se u Rim na Kongregaciju Obreda. Kada biskupova presuda bude potvrdjena od sv. Oca, sluga Božji bude službeno uvršten u red blaženika.

Poticaj za ovo poblaženje dao je ondašnji muljanski župnik-kanonik don Anton Kosović, a tehničku stranu rasprave vodio je ondašnji škaljarski župnik don Ivo kanonik Matković, kasniji gimnazijski kateheta u Kotoru. Rasprava poblaženja počela je u Biskupskoj Kuriji u Kotoru 26 travnja 1884 pod predsjedanjem ondašnjeg kotorskog biskupa D-ra Kazimira Forlani, i svršila 28 srpnja 1885. Istoga dana biskup Forlani izreče konačnu odluku prvoga stepena.

Budući se Kongregaciji za Obrede imalo dati tačno izvješće o stanju blaženikova Tijela, to se po nalogu i u prisutnosti biskupa D-ra Kazimira Forlani i nekoliko svećenika dana 10 studenoga 1884 otvorio kovčeg, i Tijelo našlo sastavljeno i kožom presvučeno.

Spise rasprave odnio je u Rim mjeseca studenoga godine 1885 don Anton Kosović i predao Kongregaciji za Obrede. Za raspravu se u Rimu živo bio zauzeo ondašnji postulator augustinaca, kasniji kardinal Sebastian Martinelli. Izvjestiteljem procesa kod Kongregacije Obreda bio je kardinal Tomo Martinelli, a nakon njegove smrti kardinal Rade Monaco La Valletta.

Ugodna napetost obuzela je bila sve Bokelje, kad iz Rima stiže vijest, da su postulator rasprave i branitelj vjere sve akte diecezanske komisije sveli u jednu spomenicu i da je dan 25 svibnja godine 1889 odredjen za konačnu raspravu. Tadašnji kotorski biskup D-r Tripo Radoničić naredi svim župama u biskupiji, da pred izloženim Svetotajstvom obave propisane molitve.

Neobična radost se razlije čitavom Bokom, kad je stigla telegrafska vijest, da je kardinalska komisija dne 25 svibnja potvrdila Odluku kotorskog biskupa o javnom crkvenom štovanju našega Sveca, a dana 6 lipnja i sam sv. Otac Lav XIII to potvrdio[1]).

(Trodnevno slavlje poblaženja). Nevidjeno slavlje proživi Boka Kotorska u danima 16, 17, 18 svibnja godine 1890 prigodom trodnevnih svečanosti poblaženja[2]). Kotorski biskup D-r Tripo Radoničić pozove Bokelje plamenim pastirskim pismom dne 6 travnja da se pridruže slavlju svog sveca-domoroca.

Trodnevnom slavlju su prisustvovali d-r Tripo Radoničić, biskup kotorski, Fra Fulgencije Carev, biskup hvarski i d-r Pasko Guerini, nadbiskup skadarski i metropolit Arbanije. Oni su naizmjence služili svečanu pontifikalnu službu Božju ujutro i poslije podne uz veliku asistenciju. Svečani govor prvoga dana je izrekao don Ivo Matković, kanonik-župnik škaljarski, drugoga dana Fra Nikola Mattioli, fratar augustinac, koji je za ovu prigodu iz Rima na Muo došao, a trećega dana don Ilija Andrić, tajni komornik Papin i župnik sv. Mateja u Dobroti.

Posebnom dozvolom sv. Oca pape Lava XIII Kongregacija za Obrede je iznimno dopustila, da se Tijelo Svečevo nosi u procesiji onako kako je izloženo na oltaru. Ova procesija trećega dana slavlja poblaženja bila je najsvečaniji i najganutljivi čas na Mulu, iskićenu neobičnim ukrasima.

Okolna mjesta: Dobrota, Prčanj, Škaljari i grad Kotor natjecali su se uvečer sa rodnim Mulom u rasvjeti, kako da sjajnije i ljepše proslave svog zajedničkog sveca-domoroca.

Ovdje se ne smije prešutjeti jedna milost, ili bolje jedan znak, koji je naš blaženik pokazao baš trećega dana slavlja poblaženja, dne 18 svibnja 1890. Toga je naime dana ribarska obitelj Simović i družina mrežom ulovila preko 6000 komada ribe, zvane polanda ili palomnić (pelamys sarda). Toliki se broj ove ribe nije nikada odjednom u bokeljskom zalivu ulovio, pa je rečena obitelj u znak harnosti dala načiniti spomenutu ribu od srebra u naravnoj veličini, koja sada visi na strani Evandjelja na Svečevu oltaru. Na tablici ispod ove ribe stoji ovaj natpis: „Na uspomenu nečuvenog lova od preko 6000 palombića, ulovljenih trećega dana trodnevnog slavlja poblaženja blaženoga Gracije, dne 18 svibnja 1890 harna obitelj Simović. P.".

---

[1]) Matković nav. dj. str. 112-114.

[2]) Matković Ivo: Spomenica na trodnevno slavlje poblaženja Bl. Gracije, Zagreb. 1890.

Na rodnoj grudi

Godišnja svečanost bl. Gracije obavlja se na 9 studenoga. Ovo je jedna od najjačih svečanosti u kotorskoj biskupiji. Iako nije zapovjedni blagdan, toga dana neće da rade mnogi katolici, a ni mnogi pravoslavci. Prije svečanosti punih osam dana zvona svečano slave ujutro, u podne i uvečer. Tri dana prije svečanosti se obavlja trodnevnica ujutro s Misom na Svečevu oltaru pred otvorenom rakom, s odnosnim molitvama, pjevanjem Pjesni i Euharistijskim blagoslovom, te cjelivanjem Moći. Uoči svečanosti se pjeva svečana Večernja. Na dan svečanosti počimlju tihe sv. Mise ujutro rano, a vjernici pristupaju sv. sakramentima ispovijedi i pričesti. Kasnije bude svečana pontifikalna služba Božja diecezanskog biskupa. Poslije podne se u odredjeno vrijeme pjeva Svečeva Pjesan, zatim slijedi pohvalni govor u Blaženikovu slavu. Napokon biskup udijeli euharistijski blagoslov, te se cjelivaju Moći. Ova utješljiva svečanost sastoji se isključivo u pobožnim činima bez ikakove vanjske rastresenosti.

Kroz osminu je svaki dan Misa na Svečevu oltaru, a na osminu dne 16 studenoga, bude pjevana Misa, a poslije podne blagoslov.

U obližnjim župama se svečanost bl. Gracije obavlja u nedjelju medju osminom.

Osim toga svaka župna crkva u biskupiji ima od vremena poblaženja sliku blaženika po naredbi ondašnjeg kotorskog biskupa d-ra Tripa Radoničić.

Dana 18 rujna, ako pane u nedjelju, ili dojduće nedjelje obavlja se svečanost prenosa Tijela iz gornje crkve u novu, koje se zbilo na 18 rujna godine 1864. Muljansko H. P. D. „Zvonimir" je pri svom osnutku 1888 uzelo bl. Graciju za svoga društvenog pokrovitelja, a ovaj prenos iz stare u novu crkvu za svoju društvenu svečanost. U to ime rečeno Društvo pjeva svečanu Misu, a poslije podne Svečevu Pjesan i blagoslov.

Na početku ove knjige smo spomenuli, kako je godine 1888 na ruševinama nekadašnje siromašne Gracijine potleušice podignuta ukusna kapelica, u kojoj se dana 27 studenoga svake godine služi služba Božja.

Godine 1908 padaše 400-godišnjica od dragocjenoga preminuća Svečeva, pa muljanska ljubav prema svome svecu-domorocu nije dozvolila, da ova zgoda prodje nezapažena. Osim obične

godišnje trodnevnice obavila se je svečana večernja Trodnevnica sa tri propovijedi i pjevanjem Večernje. Ovo se je cijenilo da je dovoljno za ovu zgodu, jer su mještani sakupljali milodare za srebrnu fasadu kovčega, u kome počivaju zemni ostanci blaženikovi, za godinu 1910.

Dana 10 siječnja godine 1910 se ispunjalo 100 godina otkad je Svečevo Tijelo bilo doneseno iz Mletaka na Muo. Istoga dana je stigla iz Zlatnoga Praga željena srebrna fasada kovčega. Ova se sretna zgoda nije mogla proslaviti kakovom skromnom proslavom, nego je opća želja mještana bila da se obavi posebna

Srebrna fasada kovčega

velebna proslava. Ova bi odredjena za dane subotu i nedjelju dne 3 i 4 rujna iste godine. Interes za ovu proslavu se je opažao u cijeloj Boki. Sestre Maloga Isusa u Perastu pripraviše novo odijelo za svečevo Tijelo da se izmijeni sa dosadašnjim; zato dana 19 kolovoza dodje iz Kotora na Muo crkvena komisija sa tadašnjim kotorskim biskupom Franom Uccellini na čelu, koji otvori kovčeg, izmijeni odijelo i ponovno kovčeg zapečati biskupskim pečatom.

Ova je dvodnevna proslava bila velebna, kojoj je prisustvovala skoro cijela Boka Kotorska.

Osim sjajne vanjske svečanosti vrijedi napomenuti tri govora. Prvi govor je održao u subotu večer don Tripo Milošević, tada upravitelj župe u Bogdašićima. U nedjelju ujutro prije pontifikalne Mise izrekao je krasnu propovijed biskup Frano Uccellini, a poslije podne prije procesije O. Markulin Knego, dominikanac, zanio je slušateljstvo svojim plamenim nagovorom. — Izmedju umjetnih ognjeva isticala se je riba zvana tun, iznad naravne veličine, koju je pirotehnik bio iskonstruisao za ovu proslavu.

Poticaj i savjet za srebrnu fasadu kovčega dao je bivši muljanski župnik don Anton Kosović, kasniji kanonik Stolnog kaptola u Kotoru. Na fasadi se čita ovaj natpis: „Na uspomenu stogodišnjice prenosa Tijela iz Mletaka u rodni Muo sumještani pokloniše 10 januara 1910".

Štovanje bl. Gracije je duboko ukorijenjeno u cijeloj Boki Kotorskoj, a već Sv. Pismo nas upućuje na to štovanje s riječima: Slavimo slavne ljude i roditelje svoje u porodu svome[1]).

Medjutim ruka Božja nije okračala,[2]) pa i u naše dane naš Blaženik dijeli milosti.

Krasnu pomoć je primio od našega blaženika dne 6 studenoga godine 1878 Luka Pasković iz Mula. On bijaše krenuo sa svojom ladjicom iz Kotora, kad ga na pola puta zahvati jaki sjeveroistočnjak. Mučio se jadan čovjek da se dočepa Mula, ali mu uzbješnjeli valovi ne dadoše da se ladjicom pomakne naprijed. Već je opasnost prijetila da će se ladja utopiti, kad se on zavjetova Svecu. Njegovi ukućani gledajući neposrednu pogibelj svoga domaćina pohrliše u crkvu do Sveca s jecajima i suzama moleći pomoć i zaštitu svoga blaženika. Uto se oveća ribarska ladja otisnu od obale sa četiri jaka čovjeka te utopljenika spasi, a ovaj iz zahvalnosti dade ovaj prizor na platnu naslikati. Ova se slika nalazi u blaženikovoj kapeli.

Neka djevojka pravoslavne vjere iz Krtola bila se je razbolila godine 1885. Ona je bila skoro izašla izvan svijesti da nije ništa znala osim što je vazda plakala i krila se pred svijetom.

[1]) Crkv. 44, 1.

[2]) Isa. 59, 1.

Medjutim su joj o vrat objesili komad odjeće bl. Gracije, i nastajuće noći njezinoj majci se u snu prikaže jedan fratar, koji joj reče: Tvoja će kći ozdraviti, ali moli i posti srijedom i subotom. Još nije nastajuća subota osvanula, kad njezina kći diže se zdrava i čitava iz postelje, a kasnije se je i udala i lijepo živjela. — Ovaj slučaj je pripovijedao ondašnji krtoljski i krašićki župnik, sada pokojni don Ivo kan. Čotić u pismu don Antonu Kosoviću od 16 ožujka 1896.

Zavjetni dar Luke Pasković

Ana, supruga Ivana Radića, obrtnika iz Trogira, bijaše se razbolila od žestoke ognjice i raznih smetnja, pa usprkos energičnom liječenju sa strane liječnika, njezino se stanje pogoršavalo, te je počela davati znakove umnoga poremećenja tako, te liječnici izjaviše da će ju trebati opremiti u bolnicu umobolnih u Šibeniku. Njezin suprug, preneražen tom nenadanom izjavom, ali ponukan nekim nutarnjim nadahnućem, učini zavjet bl. Graciji za ozdravljenje svoje supruge. Netom se zavjetova, bolesnici poče lagano ići nabolje, te malo pomalo potpuno iščeznuše znakovi umnoga poremećenja i povrati se na prvašnje normalno stanje. Iako rečeni Radić nije nikada bio u Boki Kotorskoj, on je doznao za svetost i čudesa našega Blaženika prigodom slavlja poblaženja godine 1890, o čemu su u to doba pisale novine u Dalmaciji. Zato u cilju da ispuni svoj zavjet dodje 15 svibnja 1895 osobno iz Trogira na Muo, donese dvije srebrne zavjetne tablice i dade odslužiti sv. Misu na blaženikovu oltaru.

Ilija Frančesković iz sela Krašići u Boki Kotorskoj bijaše se u svojoj dvadesetoj godini života razbolio, te je u svom organizmu osjećao opće oslabljenje i konsultirao sve liječnike u Boki. Ovo mu je bolovanje trajalo godinu dana. Po ravnoj cesti je nekako mogao hodati, ali uzbrdice vrlo malo i vrlo teško. „Kad odjednom mi sunu misao ili da bolje rečem, kako je sam pripovijedao, kao da me je nešto nadahnulo da podjem na Muo. k bl. Graciji, da se zavjetujem i da prenoćim u crkvi pred Svečevim oltarom; i to da će me izliječiti. Dodjoh dakle na 20 prosinca godine 1895 na Muo, prenoćih pred blaženikovim oltarom, ispovjedih se i pričestih i odmah sutradan osjetih neko poboljšano strujanje u svome životu. To je teklo postepeno tako, da su me u marču mjesecu uzeli u vojništvo. Ovo ja pripisujem zagovoru bl. Gracije".

U blaženikovoj kapeli visi o zidu na strani Evandjelja lijepa zavjetna slika, dar pomorskog kapetana Gracije Kosović iz Dobrote, koja prikazuje parobrod u oluji. To je bio veliki i lijepi parobrod „Trieste" bivšeg austrijskog Lloyda, koji je putovao za Indiju. Na putu iz Adena za Bombay začu se na brodu dne 14 lipnja godine 1910 uvečer u 7 sati i 45 minuta po prilici 484 milja daleko od Adena strašna detonacija, koja je naviještala da se je nekakova teška nezgoda desila. Na žalost bijaše pukla osovina propelera, pa taj kvar nitko, neznam koliko vješt i sposoban, nije bio u stanju da popravi. Kao da je ovo bilo malo, zahvati brod opasna oluja sa jugozapada tako, da se je brod sa 181 osoba u sebi, od kojih 66 brodske posade, za daljnih šesnaest dana i noći uz nadčovječni napor momčadi neprestano borio s olujom, koja je sve žešće bjesnila. Premda je uvečer dana 23 lipnja došao upomoć engleski parobrod „Lowter Range 275" ipak nije mogao ugroženi brod povezati, nego je trebalo još dva dana ostati pred Bombayem i čekati. Tu je opasnost bila najveća, jer je parobrod bio u pogibelji, da ga uzavrelo more ne baci na hridine, koje su nedaleko bile od obale. Na ugroženom parobrodu „Trieste" bio je prvi oficir g. Gracija Kosović iz Dobrote, kome se u tim teškim danima kušnje i životne opasnosti misli obraćahu prema svome imenjaku, našemu Blaženiku. I uprav prije nego se zavjetovao Svecu i obećao da će prinijeti dar na vječni spomen, u snu mu se prikaza naš Blaženik te ga ohrabri riječima: Istina, dosta ćete pretrpjeti, ali ćete se spasiti. Mimogred budi spomenuto, da se je

ovaj kapetan rodio po zagovoru blaženoga Gracije, jer nakon uzaludnog rada liječnika i primalje, i patnje njegove majke za punih 7 dana, koju su cijenili za puna 3 sata već mrtvom, rodbina bijaše se zavjetovala da će djetetu nadjenuti ime Gracija, ako se živ rodi.

Budući je parobrod „Trieste" za punih 11 dana bio u zakašnjenju, u Bombayu je svijet cijenio, da se je brod izgubio, te su se po crkvama priredjivale zadušnice za upokoj njihovih duša. Kada je pak „Trieste" dovučen u Bombay dne 3 srpnja 1910 bile su priredjene nevidjene svečanosti. Ali netom prispješe u Bombay, posade obaju brodova, to jest broda „Trieste" i engleskog broda „Lowter Range 275" i njihova svojtina uputiše se u crkvu da zahvale Bogu na milosti spasa: to je bio ganutljiv prizor, kada su se pred crkvom prvi put susreli i bili u stanju stisnuti si desnicu, i bratskom harnošću zahvaliti Englezima na iskazanoj pomoći u ovakovoj životnoj opasnosti. — Engleski brod je izgubio drugog strojara, a sedam osoba imao više manje ranjenih pri spašavanju kad je prispio u Bombay, a „Trieste" nikoga.

Zavjetni dar pom. kap. Gracije Kosović

Medju raznim srebrnim zavjetima u Blaženikovoj kapeli nalazi se i jedan maleni džepni sat od srebra, dar pomorskog kapetana Gracije Dapčević iz Dobrote. G. Dapčević bijaše ukrcan na parobrodu „Bregenz" bivšeg austrijskog Lloyda, koji je za vrijeme rata prenašao vojsku u Drač (Arbanija). Dana 13 svibnja godine 1918 oko tri sata ujutro morao je ustati iz postelje, jer još manjkaše samo pola sata do Drača. Odmah je

otišao na zapovjednički most, i netom je gore stupio, iznenada se začu jaka detonacija od eksplozije dvaju torpeda, koje je u „Bregenz" bacio jedan italijanski „mas" (neka vrsta brzoga motora), koga ni „Bregenz" ni dvije torpiljarke ni jedan destroyer, koji su brod pratili, nijesu opazili. Uslijed silne količine vode, koja je prodrla u brod kroz dvije šupljine, svaka po prilici od dvadeset kvadratnih metara, brod se je u vrijeme od samih 5 minuta izvrnuo i potonuo.

Svak si može predstaviti što se je dogadjalo u tom času u tmini i sa 2000 vojnika, potpuno oružanih i opremljenih (dva marš-bataljona) većinom iz sjeverne Češke, koji do toga časa spavahu. Strašno je bilo slušati očajnu viku i zapomaganje vojnika, kojima se nije moglo pomoći, jer se niti jedan čamac uslijed naglog i jakog nagnuća broda nije mogao spustiti u more. Kapetan Dapčević sa zapovjedničkog mosta vidjevši jedan pojas za spasavanje uze te se njim potpuno odjeven baci u more, izakako je već pola zapovjedničkog mosta bilo pod vodom. Udaljio se je i nakon puna tri sata plutanja po moru spasio ga je jedan mali tender.

Utopilo se je preko 1000 vojnika, a od brodske posade 1 oficir, 4 ložača i 3 mornara.

U času nesreće rečeni kapetan okrene pamet i srce Bogu i svome Imenjaku, te se njihovom pomoću spasio, pa premda je bio toliko sati u studenom moru, nije niti nazebao.

Ali se je naš Blaženik javio i pružio pomoć onima, koji ga nijesu poznavali ni zazivali, pa možemo reći sa Izaijom: Nadjoše me koji me ne traže, i javih se onima, koji za mene ne pitaju[1]).

Jedna gospodja u Dalmaciji je snivala da vidi jednog fratra, koji joj govoraše: Ti nosiš porod pod svojim srcem, postati ćeš majkom muškog djeteta, ali mu moraš na sv. krštenju nadjenuti ime Gracija — Ja sam blaženi Gracija. Plemenita gospodja ne biješe svijesna svoje trudnoće, te pripovijedajući ovo svome suprugu začudjena pitaše, koji je to svetac. Njezin suprug ju pouči, da je to bokeljski svetac iz Mula, te oboje obećaše, ako se proročanstvo obistini, da će poslušati glas vizije. I sve se tačno zbi godine 1924.

[1]) Rim. 10, 20.

Jane Špirova Meštrović iz Krtola u Boki Kotorskoj, pravoslavne vjere, imagjaše dva oženjena sina, ali bez djece za nekoliko godina. Što će nam naše imanje, govoraše žalosna ova starica, kad nemamo od srce potomstva? Ja, pripovijedaše ova žena na dan svoga dolaska na Muo sa svojom snahom dne 9 lipnja 1930 godine, ja se jedva jedanput u svojoj mladosti spominjem da sam čula za ovoga Sveca.

Nego jedne noći snivam da vidim jednog vašeg fratra, koji mi govoraše: bit će udovoljeno tvojoj želji, ja sam blaženi Gracija iz Mula. Ja nijesam hajala za ovaj san, ali mi se opetovao do tri puta, a osim meni i ovoj mojoj snahi, kojoj reče da podje na Muo i primi blagoslov. Tada pokazujući prstom na veliku mjeru ulja, koju bijaše donijela za crkvu, reče: evo smo došle do Sveca da ispunimo dužnost, izakako je naša obitelj bila blagoslovljena porodom.

Dana 2 srpnja godine 1936 pripovijedala mi je gospodja Marcela, žena Mata Brozičević, posjednika u Škaljarima kod Kotora, slijedeće:

Dva puta u životu mi je blaženi Gracija na čudnovat način na san došao. Kad sam bila noseća sa sinom Brankom, bojala sam se da ću umrijeti. To je bilo godine 1910. Razlog ovome mome strahu je bio jedan san. Kad nam je otac imao umrijeti — koncem godine 1904 — meni se sniva da nam u kuću ulazi smrt, to jest čovječji kostur, i baš u sobu gdje nam je otac bolovao, te kažiprstom desne ruke zove. Na moj upit da li će nam otac umrijeti, smrt mi je odgovorila da hoće, a na upit kada ću ja umrijeti, reče mi: po prilici do deset godina. Ovaj dakle san me je strašio. Nego snivam da vidim Bl. Graciju ovdje u crkvi, gdje govori Misu i podiže hostiju, a ja preplašena ga pitam, hoću li roditi sina (što sam inače željela) i hoću li umrijeti. Nato mi blaženik pokaže ljupko lice i reče mi, da ću roditi sina i da će sve proći dobro. Dva dana poslije ovoga sna to jest 24 svibnja 1910 ja sam rodila sina Branka. Drugi put mi se blaženi Gracija snivao ove godine u Vrnjačkoj banji, gdje sam bila na liječenju. Moj sin Branko je kući čistio revolver, koji mu je iz neopreznosti opalio, i metak mu prošao kroz grudni koš pokraj srca i sa stražnje strane izašao, a da mu nije ozbiljne ozlede sa posljedicama nanio tako, te su sami liječnici izjavili, kao da je neka višnja sila rukovodila ovim metkom. Baš malo dana prije ovoga meni su u Vrnjcima dolazili čudni sni:

n. pr. kao da padam u duboki ponor, da me nešto straši, da će nam se nešto teško dogoditi. Dok su me ovi sni zabrinjavali i duh mi tištili, dolazi mi na san blaženi Gracija — ja ga uvijek zovem Sveti Gracija — kao da me tješi, da me sokoli, da me bodri. Ja, koja o dogodjaju nijesam ništa znala prije nego mi je muž došao kod mene te mi stvar pripovijedao, razumjela sam, da mi je bl. Gracija došao na san baš onu noć, kad se je sutradan desio dogadjaj sa revolverom. Ne znam, zašto me sv. Gracija ovako štiti, ali Vi sami vidite, koliko mu moram biti harna.

Zemni ostanci svetaca jesu spasonosni izvori, iz kojih nam teku premnoga dobročinstva[1]).

Medjutim s oltara naš blaženik dovikuje svima: Približite se izvoru spasa, Euharistiji, pa ćete naći utjehe i lijeka svojim dušama.

Proslava 500-godišnjice i euharistijski kongres

Najnoviji i vrlo dragocjeni biser u štovanju Bl. Gracije jest ovogodišnja proslava 500-godišnjice njegova rodjenja u vezi sa prvim euharistijskim kongresom u Boki.

Ove godine 1938 padaju tri znamenite obljetnice iz života i štovanja našega blaženika. Te jesu: 500-godišnjica Gracijina rodjenja (1438—1938); 50-godišnjica sagradjenja kapelice Bl. Gracije na ruševinama nekadašnje rodne kućice svečeve; 50-godišnlica otkad ga le Papa Lav XIII službeno uvrstio u red blaženika. Ovome nadodajmo i 50-godišnjicu opstanka ovdješnjeg HPD „Zvonimir", koje ima Bl. Graciju za svog zaštitnika, i čiju dvoranu resi lijepa svečeva slika.

U sklopu svečane proslave, koja se namjeravala ove godine obaviti, sretna je bila zamisao, da se s ovim svečanostima poveže euharistijski kongres, jer se lijepo slaže proslava euharistijskog Sveca s euharistijskim kongresom.

[1]) Sv. Ivan Damaš. De fide orthod. 4, 16.

Kotorski biskup Mons. Pavao Butorac svim srcem je prionuo uz ovo slavlje, i prvi njegov biskupski čin bio je taj, da je osam dana nakon svog biskupskog posvećenja, u nedjelju dana 13 ožujka 1938 godine, došao na Muo, prisustvovao i predsjedao seoskom zboru o ovom pitanju. Proslava je bila utanačena za dane subotu i nedjelju, 3 i 4 rujna ove godine. Subota je bila odredjena za proslavu 500-godišnjice Blaženikova rodjenja i 50-godišnjice HPD „Zvonimir", a nedjelja za euharistijski kongres.

U vezi toga biskup je odmah izdao pastirsku poslanicu o ovom kongresu, koji će se — veli — „obaviti zajedničkim silama i zajedničkim naporom baš na Mulu, jer je Muo dao Crkvi i narodu našeg narodnog euharistijskog Sveca, Blaženog Graciju, eda bi po svetoj hostiji, molbom ovog velikog njezinog štovaoca, Božji duh ovladao našom Bokom". Ovoj poslanici je biskup dodao u prilogu molitvu za uspjeh euharistijskog kongresa, i naredio da se u crkvama moli.

Prije same proslave biskup je naredio da se u svim župama obavi trodnevnica.

Ova je trodnevnica na Mulu imala vrlo svečan karakter. Prvi dan trodnevnice propovijedao je o Bl. Graciji don Roko Pasković, opatsko — nadžupni upravitelj Perasta. Drugi dan je govorio don Niko Luković, kanonik, o moćnom utjecaju Euharistije, a treći dan trodnevnice biskup Mons. Pavao Butorac je održao govor o euharistijskom Spasitelju, te plamenom riječju pozvao sve vjernike, da se okoriste duhovnim plodovima, koje sv. Crkva pruža pri ovakovim priredbama, i otvorio kongres sazivom Duha Svetoga.

Prvoga dana proslave, u subotu dne 3 rujna, redale su se tihe sv. Mise od ranoga jutra. U 7 sati je bila Misa u bivšoj župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana na podnožju brda; u kojoj je Tijelo Bl. Gracije počivalo od 30 siječnja 1810 do 18 rujna 1864. Svak je osjećao neobično ganuće, kad je u 8 sati prisustvovao sv. Misi (sa prethodnim blagoslovom novog zvona) u kapelici, podignutoj na ruševinama rodne kuće blaženikove, gdje se čuva krasan kip svečev.

Malo prije 9 sati blagoslovio je biskup Mons. Pavao Butorac novu zastavu sv. Terezije Maloga Isusa, a onda odslužio svečanu pontifikalnu Misu. Iza Evangjelja je don Gracija Ivanović, upravitelj župe sv. Eustahija u Dobroti, održao zanosan

pohvalni govor u čast Bl. Gracije. Preko pontifikala i preko blagoslova sa Presvetim sva tri dana trodnevnice pjevalo je velikom preciznošću muljansko HPD „Zvonimir“, kao jubilarac.

Nekoliko dana prije ove proslave upravio je biskup svetom Ocu Papi Piju XI poklonstvenu adresu u ime svoje, svoga svećenstva i svojih vjernika. Baš na prvi dan proslave primio je biskup Mons. Pavao Butovac brzojavni odgovor, koji je prije svog panegirika sa propovijedaonice pročitao don Gracija Ivanović u hrvatskom prevodu. Brzojav glasi:

Vatikanski Grad

Uzvišeni Nadsvećenik, ugodno dirnut Tvojim iskazom odanosti, želi plodove pobožnosti i vjere euharistijskog kongresa, kome sekularne svečanosti Blaženog Gracije povećavaju veselje i učinak. Zazivlje Božje darove i podjeljuje svoj blagoslov učesnicima svetih svečanosti.

Kardinal Pacelli.

Iza Pontifikala su opet slijedile tihe sv. Mise.

Malo iza podna stigao je parobrodom u Kotor dubrovački biskup Dr. Josip Carević, dočekan od diecezanskog biskupa, kaptola, ostalog klera i gradjanstva.

U 5 sati postije podne bilo je izloženo Svetotajstvo na klanjanje, a u 6 sati održao je O. Privat Belard, starješina O. o. Asumpcionista iz Beograda, govor u čast sveca istoga reda, Bl. Gracije. Nakon toga je diecezanski biskup udijelio pontifikalni blagoslov, preko kojega je pjevao CPZ „sv. Jeronim“ iz Hercegnovoga.

Na večer je na obali bio jubilarni koncerat HPD „Zvonimir“. Osim jubilarca pjevali su pri ovom koncertu HPD „Tomislav“ iz Škaljara, CPZ „Sv. Tripun“ iz Kotora i CPZ „Sv. Jeronim“ iz Hercegnovoga. Vatromet i krasna rasvjeta Mula i okoline začarali su prisutni svijet.

Na drugi dan kongresa, u nedjelju 4 rujna, redale su se od rana jutra tihe sv. Mise, a u 7 sati je bila zajednička sv. pričest mladeži obojega spola. Tihu sv. Misu je odslužio diecezanski biskup, održao krasan govor „Euharistija i mladež“ i podijelio pričest velikom broju mladeži od preko 300.

Medjutim su neprestano navirale goleme mase svijeta, a u 9 sati stiglo je parobrodom „Petka“ oko 700 izletnika iz Dubrovnika s križarskom glazbom iz Mandaljene.

Ovdje je zgodno primijetiti kako su Dubrovčani na otvorenome moru još prije ulaska u Boku na parobrodu „Petka“ obavili ganutljivu službu. Na brodu je don Frano kan. Vučetić služio sv. Misu, a franjevac O. Toma Tomašić izrekao prigodni pobudni govor.

Ovo su isto bili obavili Dubrovčani dana 5 srpnja godine 1930, kada su istim brodom bili došli u Kotor na proslavu poblaženja bl. Hozane.

U 10 sati obavio je pontifikalnu službu Božju dubrovački biskup Dr. Josip Carević, preko koje je pjevao CPZ „Sv. Tripun“ iz Kotora.

Kotorski Biskup Mons. Pavao Butorac drži govor na javnome zborovanju

U 5 sati poslije podne počelo je na obali ispred crkve javno zborovanje. Na tribinu se uspeo biskup Mons. Pavao Butorac uz zanosni pljesak publike i otvorio zborovanje pozdravivši biskupa dubrovačkog Dr. Carevića, svećenstvo, društva Katoličke Akcije i narod. Tada je prepustio riječ g. Josipu Alfireviću, studentu prava, koji je prikazao živu i neustrašivu vjeru starih Bokelja, iz čije je sredine iznikao i Bl. Gracija, naš euharistijski svetac.

Nakon njegova govora preuzv. biskup je istaknuo, da je njegova želja bila, da ovom prigodom sudjeluju upravo mladi ljudi i najavio drugog govornika, takogjer studenta prava, g. Luku Brajnovića. Govornik govori vatrenim riječima o današnjem teškom položaju katolika i pozivlje na rad za Boga i socijalnu pravdu, te završava lijepom apostrofom preuzv. Euharistiji.

Kad je utihnuo aplauz, preuzv. biskup daje riječ dubrovačkom križaru g. Ivanu Arneriću, koji je prikazao rad križarstva. Nakon toga preuzv. biskup zahvaljuje križarima, a u daljnjem toku govora govori o obnovi duhovnog života po Euharistiji, obarajući se na indiferentizam prema vjeri i Crkvi, te je napokon pročitao rezolucije kongresa.

Po svršetku zborovanja CPZ „Sv. Tripun" je zapjevao „Hoćemo Boga", što je prihvatio skoro sav sakupljeni narod.

U sumrak se je stala formirati velika noćna teoforična procesija sa svijećama. Procesiju je vodio dubrovački biskup Dr. Josip Carević. U njoj su učestvovala vjerska društva kotorske biskupije, škaljarska, tivatska i križarska glazba, CPZ „Sv. Tripun" iz Kotora, CPZ „Sv. Jeronim" iz Hercegnovoga i HPD „Zvonimir" iz Mula, zatim križari i križarice, domagojske djačke organizacije iz Kotora, Hercegnovoga i Dubrovnika, malena djeca u bjelini noseći sliku Bl. Gracije i krasno kombinirane euharistijske simbole, te oko 60 svećenika. U ovoj je procesiji na Mulu slavlje Krista Kralja bilo veličanstveno. Izmjenično pjevanje triju pjevačkih zborova, sviranje triju glazba, nepregledne mase svijeta uz samo morsko žalo sa užeženim svijećama u rukama, brojne ladjice koje su po moru pratile procesiju, vanredno uspjela rasvjeta stare muljanske župne crkve sv. Kuzme i Damjana, crkvice sv. Ilije na brijegu i cijele obale suprotne Dobrote, rasvjeta crkvice Gospe od Zdravlja poviše Kotora: sve je to kroz tihi noćni mrak davalo nekakav mistični čar i neopisiv prizor. Usljed kiše procesija se je morala malo skratiti, a na povratku je don Roko Pasković održao osjećajni govor u crkvi. Nakon toga je biskup Dr. Carević intonirao „Tebe Boga hvalimo", te iza posvete Srcu Isusovu prisutne blagoslovio s Presvetim i napokon udijelio Papinski blagoslov.

Ovoj manifestaciji računa se da je pribivalo oko 5000 duša.

* * *

Hvalevrijedno je ovdje napomenuti, da su Bokelji, nastanjeni u Zagrebu i u dalekom Buenos-Airesu, velikim zanosom proslavili ovu rijetku proslavu.

I u Zagrebu i u Buenos-Airesu dali su za ovu zgodu načiniti veliku Blaženikovu sliku, te ju postavili na oltar i dali blagosloviti. Slike su po 1 metar velike. U Zagrebu se proslava obavila u crkvi Franjevaca Trećoredaca na sv. Ksaveru, a u Buenos-Airesu u franjevačkoj crkvi sv. Roka. U Zagrebu se svečanost proslavila u nedjelju 4 rujna, a u Buenos-Airesu u nedjelju 28 kolovoza na dan sv. Augustina, utemeljitelja Reda Augustinaca, kome je pripadao Bl. Gracija. I u Zagrebu i u Buenos-Airesu bila je svečana Misa u trojci, iza Evandjelja pohvalni govor u slavu Sveca, poslije Mise pjevala se Pjesan Blaženikova i na kraju „Tebe Boga hvalimo". Uz Bokelje našli su se na proslavi i brojni štovatelji našega Sveca tako, da su crkve bile dupkom pune naroda.

Veliki argentinski dnevnik „La nacion" donio je lijepi opis tamošnje proslave, a katolički „El Pueblo" iznio je uz opis svečanosti i kratki životopis našega Blaženika.

Zaglavak

Netko je rekao, da je Boka Kotorska domovina Svetaca. Mislim da nije pretjerao. Kotorska biskupija je malena, a ipak crkvena historija nam donosi lijepi broj Svetaca u ovoj biskupiji. Nabrojimo ih u kratkim potezima.

Braća — Mučenici Petar, Lovrenac i Andrija. Ova tri brata mučenika pretrpjeli su mučeništvo u Boki Kotorskoj. Jakov Coleti u svom Martyrologium Illyricum piše, da se ne zna tačno vrijeme kada su za Krista smrt podnijeli. Njihova su se tjelesa iznašla godine 1026, a kasnije bila odnesena u Dubrovnik. Tu je bila u njihovu čast sagradjena posebna crkvica. Ova je u velikom potresu godine 1667 bila srušena; a njihove Moći pohranjene u Moćniku današnje dubrovačke katedrale. Ovih se svetih bokeljskih mučenika svake godine obavlja spomen u dubrovačkoj stolnoj crkvi dana 7 srpnja, i u istoj im je podignut poseban oltar.

Bl. Marin, mučenik. Bl. Marin, franjevac iz Kotora, mučenik, živio je u XIII. vijeku. Bio je mnogo učen. Bio je

drug u apostolskim misijama fra Ciprijana iz Bara. Papa Nikola IV. pošalje ih u Srbiju, i oni propovijedahu kod kraljevskog dvora protiv patarena. Iz Srbije predje fra Marin kod Sultana u Tartariju (Krimea) da obavlja misije s ostalim franjevcima po naredbi istoga Pape, i nakon nekoliko godina apostolskog života podnije tamo mučeničku smrt godine 1288.

Bl. Adam, franjevac iz Kotora, živio je u XIII. stoljeću. Glasovit govornik i propovjednik, bio je drug u propovijedanju bl. Antunu, nadbiskupu u Draču. Bio je velike svetosti, pravio je čudesa i unaprijed navijestio dan svoje smrti. Preminuo je na 31 srpnja 1305. Predaja u Boki priča, da mu Tijelo počiva ispod oltara u crkvi Bl. Gospe od Milosti na Otoku izmedju Tivta i Krtola.

Bl. Marin, franjevac iz Kotora, mučenik, živio je u XV. stoljeću i bio na glasu zbog svoje pobožnosti i učenosti. Papa Siksto IV. poslao ga je godine 1472 kao svoga poslanika k Šahu Persije Ussun-Assan za crkovne poslove, i da nagovori perzijskog vladara da se združi s kršćanskim vladarima Europe protiv Turaka u svrhu, da lakše zaustave njihove prodiranje. Sultan Muhamed II. veliki je strah onda zadavao Europi svojim pobjedama i osvajanjima, te je prijetio kršćanskom svijetu. Poslanstvo fra Marina imalo je najbolji uspjeh. Kasnije bio je usmrćen od Barbara.

Nije poznato jesu li ovi blaženici franjevci bili rodom iz Kotora, ni od koje obitelji. Poznato je samo, da su bili franjevci iz kotorskog samostana sv. Frane, koji se je nekada nalazio južno izvan gradskih zidina na Gurdiću, a koji je bila dala sagraditi srpska kraljica Jelena. Ovaj je samostan za vrijeme kandijskog rata (1645-1669) bio porušen od mletačke vlade, da se turske čete u njemu ne ušanče i ne pucaju na grad.

Bl. Hozana. Rodila se od porodice Kosić u crnogorskom selu Relezi, lješanske nahije, 25 studenoga 1493. Djetinstvo je provela kao pastirica, zatim je došla u Kotor kao služavka vlasteoske porodice Bucchia, a napokon postala dumna trećorodka sv. Dominika. Odlikovala se je velikom svetošću života, darom čudesa i proročanstva i sveto preminula na 27 travnja 1565 u Kotoru. Njezino se Tijelo nalazi u zbornoj crkvi sv. Marije u Kotoru.

Ana Marija Marović, kći Joza Marović i Marije Ivanović, porijeklom iz Dobrote, rodila se u Mlecima 7 veljače 1815. Roditelji su je povjerili na uzgoj svećeniku Danijelu Kanalu, na glasu zbog pobožnosti, učenosti i karitativnog rada. Kad su roditelji željeli da ju udadu, Ana odgovori: „Ja sam svoje srce poklonila Isusu, zato sam odlučila da se ne udavam". Uz svetost života bila je vrlo obrazovana i pisala knjige duhovnog sadržaja. Bavila se i slikanjem i glazbom, i to sve crkvenog sadržaja.

Glavno djelo njezinog života je veliki zavod, koji je pomoću svog bivšeg odgojitelja Kanala zasnovala u Mlecima godine 1864 za posrnule djevojke. Ustanovila je žensku družbu (kongregaciju), koja se zove od Presv. Srca Isusova, a kojoj su pravila odobrena od crkvene vlasti. Papa Grgur XVI. i Pijo IX. mnogo su je cijenili. Umrla je u Mlecima 4 listopada 1887.

Sada se radi o njezinom poblaženju. Godine 1932 bilo joj je tijelo dignuto iz groba i postavljeno na posebno mjesto u crkvi S. Maria del Pianto u Mlecima.

Kralju vjekova besmrtne i nevidljivome, samom Bogu čast i slava uvijeke vjekova. Amen.

(1. Tim. 1. 17.)

Literatura o Bl. Graciji

1. *Conte Trifone Smecchia* : Sunto della Storia delle Bocche.

2. *H. Seripando :* Elencus Sanctorum ac Beatorum Ordinis Eremitani S. Augustini, Romae, 1551.

3. *Girolamo Romano*: Cronaca dell' Ordine, Salamanca, 1669.

4. *Alessandro Benacci :* Vita di S. Monica, Bologna 1576 pag. 38.

5. *Simpliciano Torrini* : Libro sopra la Cintura di Maria Santissima Bologna, 1578.

6. *Josephus Pamphilus* : Cronica Ordinis Erem. S. Augustini, Romae, 1581. pag. 133.

7. *Jeronimo Nolano Agostiniano* : Libro delli privilegii dell' Ordine Agostiniano, Napoli 1586.

8. *Fr. Aurelio Filippini Agostiniano* : Giardino odorifero, Cesena, 1603. pag. 45.

9. *Spirito Lazzarini da Perugia* : Vita del Beato Grazia da Cattaro, Venetia, 1643.

10. *Filippo Tomassino* : Estratto dell' Istoria della B. Vergine di Monte Ortone, Padova 1644.

11. *T. de Herrera* : Alphabetum Augustinianum, Matriti 1644.

12. *Luigi Torelli :* Ristretto delle vite degli huomini... illustri in santita... dell' Ordine Agostiniano, Bologna 1647.

13. *Torelli* : Secoli agostiniani, Bologna, 1672.

14. *Philippus Elsius* : Encomiasticon Augustianum Bruxellis, 1654.

15. *Fr. Elisaeus a Jesu Maria Polonus* : Vita B. Gratiae Catharini Ordinis Eremitarum S. Augustini, Venetiis, 1677.

16. *Agostino Arpe :* Giornale dei Santi e Beati agostiniani, vol. 2. pag. 222. Genova, 1712.

17. *Andrija Zmajević* : Annali Illiro Latini.

18. *Antonio Loredan :* Vita del B. Grazia, Venezia, 1734.

19. *Flaminius Corner* : Ecclesiae Venetae illustratae. Decas prima. Pag. 210 squ. Venetiis 1749.

20. *Hagiologium Italicum :* Venetiis 1773. Mense Novemb. die 9.

21. Farlati-Coleti: Illyricum Sacrum t. VI. pag. 475-6, Venestiis 1800.

22. Marc' Antonio Gregorina : Vita del B. Grazia da Cattaro. Venezia, 1802, 2. izd. Zara 1873.

23. Domenico Grandis: Vite e memorie dei Santi spettanti alle Chiese della Diocesi di Venezia t. VII. Venezia, 1763, pag. 52-61.

24. Joseph Lanteri: Postrema saecula sex Religionis Augunianae, II, 177. Tolentini, 1859.

25. Gaetano Moroni: Dizionario di Erudizione Storico-Ecclestiastica, vol. 91. pag. 518. Venezia, 1858.

26. Bartolomeo Scarabrella : Calendario dei Santi della Religione di S. Agostino (chiamata da Alessandro VII Sanctorum foecunda parens). Roma 1878.

27. M. Caffi: Frate Simone da Camerino, nell' Archivio storico italiano, III. Serie t. XXVI (1877) pag. 323-331.

28. Ivo kan. Matković: Život i štovanje Bl. Gracije. Zagreb 1887; II. izd. Split. 1910.

29. Matković: Spomenica na trodnevno slavlje poblaženja Bl. Gracije. Zagreb 1890.

30. Matković: Dva pohvalna govora u slavu Bl. Gracije. Zagreb 1894.

31. P. Nicola Mattioli: Vita del Beato Grazia da Cattaro. Roma 1890.

32. Giuseppe Gelcich: Memorie storiche sulle Boche di Cattaro Zara, 1880.

33. Acta Sanctorum Novembris collecta, digesta, illustrata ab Hippolito Delehaye et Paulo Peeters, t. IV. Bruxelis 1925. fol. 300-304.

34. P. Evodius Walbrecht O. E. S. A.: Heilige Augustinerschar. 1932. Würzburg. pag. 309-312.

35. O. German, Jeromonah Avgustinec-Uspenec: Blaženi Gracije Katarski, Mirski Brat ot ordena na Sv. Agustin. (U glasniku „Poklonik“ u Plovdivu god. 1934, br. 196).

*36. *** Un Saint pour chaque jour du mois.* Maison de la Bonne Presse. Paris, 1934.

*37. *** Ave Maria — Zdravo Marijo* (Revista catolica mensual de la colectividad croata) Año I. № 6. Listopad - Octubre 1934. Buenos-Aires. (Prigodom svjetskog euharistijskog kongresa u Buenos-Aires).

38. Fr. Victorino Capanaga de S. Augustin: El Beato Gracia de Cataro Agustino. Roma 1938.

39. P. Juan Araiz de la Pma Concepcion: Novena al Beato Gracia de Cataro. Roma 1939.

Osim ovoga pisalo se je o našemu Svecu mnogo puta u svoj našoj katoličkoj štampi.

Gdje je što

DODATAK PRETISKU (1993)

PJESAN BL. GRACIJI*
BLAŽENI GRACIJA**

---

* Pučka i zborna pjesma koja se pjeva prigodom svetkovanja Blaženika

** Prepisano iz knjige: Petar Grgec, "SVETA HRVATSKA", reprint izdanje, HKD Sv. Ćirila i Metoda - Društvo sv. Jeronima, Zagreb 1989.
Prvi put objavljena 1938. godine. Pjesma potpuno odgovara povijesnoj istini. Jedino je ovdje izostavljen polazak Gracijin u Muo, gdje se on najprije oprostio s roditeljima, a onda pošao u Mletke i na goru Ortone kraj Padove.

PJESAN

Nut slavno tijelo našeg Odvjetnika
Božje milosti zaklad dražanstveni
Kršćanska slava, a bokeška dika
Gracija blaženi.
U ovoj zemlji, gdje ima koljevku,
Gdje pri krštenju primi očišćenje,
Gdje od svoje majke ću prvu popjevku
Prvo molenje.
Tebi potomci sad oltare dižu,
Pred kim puk vrvi oda svake strane,
Pjesme ti poju, molitve uzdižu
Gore tamjane.
Oh, sretna mati koja te porodila!
Oh, sretna zemlja što te uzgojila!
Oh, sretna ruka, koja je postavila
Ovdje tvog tijela.
Pak sretni i mi, koji tvoje svete Moći
U novom hramu, na oltaru novom,
Štujemo danas nek se posvjedoči
Prigodom ovom.
Rodnog tvog Mula bogoljubnost sveta,
Koju nanosi slavnom Sinu svome,
Nek tebi raste dokle bude ljeta
Čast blaženome.
Miris.koji ti sluti posvećenje,
Čim od tvog slavnog Tijela proishodi,
Tvoje svetinje novo svjedočenje
Danas ti plodi.
Moli se za nas Bogu jedinome
Kome svi vapimo, vječna slava budi
Ocu i Sinu i Duhu svetome
Sad, vazda, svudi. Amen.

BLAŽENI GRACIJA

Sretan je čovjek Gracija,
Iz Mula ribar strpljivi,
Sretnijeg nema nikoga
U cijeloj Boki Kotorskoj.
Gracija Boga poštuje,
Gracija nikog ne vrijeđa,
Gracija nikad ne kune,
Gracija nikad nije ljut,
On nosi smiješak blaženi
U duši svojoj vječito.
Kad zemlju punu kamenja
Mašklinom ruje gvozdenim,
Kad znoj ga svega oblijeva
I žulj mu skače krvavi,
On dobrog slavi Gospoda,
Što čovjeka je stvorio
I snagu tijela dao mu
I uz to dušu besmrtnu
Kristovom krvlju spašenu.
Kad baca mrežu u more,
On često kamen izvadi
(Kao i drugi ribari)
Al ipak ni tad oštru riječ
Od njega nitko ne čuje,
Kad cijelu noćcu probdije
Čekajuć bogat ribolov
Na silnoj morskoj pučini -
Praznoruk zorom znade on
(Kao i drugi ribari)
Vraćat se domu svojemu;
Al on i tada smiješi se
I posve miran ostaje.
Vele mu drugi ribari:
"Gracija, hladni čovječe,
Ima li krvi u tebi?

Kako se možeš smiješiti,
Ko da si čovjek presretan
I nitko ravan nije ti?"
Govori njima Gracija:
"O znadem, braćo, mnogi su
Sretniji puno od mene,
Al ni ja nijesan nesretan.
Ta šta ja imam trpjeti,
Da bih se smio srditi
Il pače vrijeđati Boga svog?
Gle, malo dalje od mora
U našoj zemlji kršćanskoj
Ono je pravo trpljenje!
Dušmani ljuti, okrutni
Majkama djecu otimlju,
Izrode od njih stvaraju,
Izrode vjere kršćanske
I roda našeg hrvatskog.
Dušmani ljuti, okrutni
Hramove skvrne Kristove
I konje u njih uvode,
Hostiju gaze presvetu,
Kristove sluge progone.
Koliko mora trpjeti
Narod u Bosni nevoljni
Od ljutog turskog nasilja!
A ja sam čovjek slobodan,
Turčin me nogom ne gazi
Niti mi vjeru otima.
Naše su patnje malene
Spram patnja braće u Bosni.
A možda naša strpljivost
Ublažit može Gospoda,
Da smanji patnje braće nam
U teškom turskom sužanjstvu.
Pa kada na to pomišljam
Ne mogu ja se srditi,
Kad kamen mrežom uhvatim

Il' prazan kući dolazim."
Vele mu drugi ribari:
"Gracija, čudni Gracija,
Ti nisi rođen za taj svijet!"
Sretan je čovjek Gracija,
Iz Mula ribar strpljivi,
Sretnijeg nema nikoga
U cijeloj Boki Kotorskoj.
Al ipak sjenka žalosti
Graciju katkad pohađa.
Tada mu oči snužde se,
On gleda dugo preda se
I nešto tajno razmišlja.
Ne ufa on se povjerit
Nikojem drugu svojemu,
Al Bogu svomu govori:
"Isuse, blagi Isuse,
Možda je ipak istina,
Da svijet taj nije za mene?
O, kad bi samo, Isuse,
Samostan koji htio me
Primit za slugu najnižeg!"
Ribar je dobri Gracija
I mornar uz to odvažan
I radnik uvijek savjestan,
Zato ga rado primaju
Na lađe svoje trgovci.
On se oluje ne plaši,
Ne bježi on od tereta,
I što se njemu povjeri,
To se ne gubi nikada.
On svuda morem prolazi,
U mnoge grade dolazi.
Trideset mu je godina,
Kad je u Mletke ponovno
S bogatim brodom došao.
Kapetan zbori momcima:
"Nek straža mala ostane

Na našem brodu krcatom,
A drugi mogu cijeli dan
Po gradu tražit zabavu.
Samo kad tamna dođe noć,
Na brod se svi povratite!"
Iz lađe momci izlaze,
Na sve se strane razlaze.
Al čudan li je Gracija,
On neće ići s drugima.
Dok drugi idu u krčme
Il' motre sjajne palače
I raskoš silnu mletačku,
Gracija crkve pohađa
I moli žarke molitve
I prima Tijelo Gospodnje
I sluša svetu propovijed
Šimuna, fratra pobožnog,
Augustinca revnoga.
I slušajući Šimuna
On čuje jasno u srcu,
Gdje glas mu Božji govori:
"Ti nijesi rođen za taj svijet,
Samostan zvanje tvoje je!"
On ide k fratru Šimunu
Augustincu revnomu.
I glas mu Božji otkriva
I sav mu život kazuje.
A Šimun, fratar pobožni,
Graciji blago govori:
"Daj hvalu Bogu, mornaru,
Što milost ti je podao,
Da dosad čuvat mogo si
Nedužnost svetu srca svog.
Došo je časak žuđeni,
Redovnik sad da postaneš.
Natrag se na brod vrati još,
Da svoju službu ostaviš;
Tad k meni opet žuri se,

Čekat ću tebe na večer
U samostanu ovome
Komu je sveti Kristofor
Zaštitnik moćni kod Boga."
Večer je pala na zemlju,
Na brod mornari dolaze
I zgode svoje pričaju,
U gradu što su vidjeli
I gdje su novac trošili.
I Gracija je došao,
On s kapetanom govori
U sobi maloj njegovoj.
A kad je od njeg izašo,
On veli svojim druzima:
"Drugovi, dragi drugovi,
Sa vama sam došo u Mletke,
Ne bih li sreću našao.
Sada sam cilj svoj postigo,
Zato se s vama opraštam.
Ostajte s Bogom, drugovi!
Vi ste mi pravo zborili,
Da za me nije ovaj svijet."
"Pa kud ćeš, dobri Gracija?"
Drugovi njega pitaju.
Al već je pošo Gracija
Korakom žurnim k obali
I ne će da se osvrće
Na svoje stare drugove.
Odlazi sretni Gracija
Noseć nedužnost u srcu
I smijeh na licu blaženi.
On traži fratra Šimuna,
Na vrata kuca njegova;
A Šimun fratar prima ga
I njemu ovo govori:
"Ovdje ćeš noćas noćiti,
A sjutra rano krenut ćeš
Na sveto brdo Ortonsko

Kraj slavnog grada Padove.
Samostan tamo čeka te,
Gdje ćeš novaštvo vršiti."
Zora je nova svanula,
Polazi dobri Gracija,
Kamo ga Šimun pošilje.
Sretan je čovjek Gracija,
Augustinac ubogi,
Sretnijeg nema nikoga
Na cijelom brdu Ortonskom.
Gracija krči šikaru,
Gracija vrt obrađuje,
Gracija voćke kalami;
I drva cijepa Gracija,
Sije i pljevi povrće.
Ali i onda kada je
Zabavljen poslom u polju,
Čuje li zvonca lagan glas,
Što podizanje naviješta
U svetoj crkvi Ortonskoj,
On nice pada na zemlju
I pun štovanja klanja se
Kristu u svetoj Hostiji.
Slika se Gospe čudesna
U crkvi štuje Ortonskoj.
Pred njom se moli Gracija:
"Ti vrelo spasa vječnoga,
Ti vrelo Božje milosti,
Za ljudstvo moli čitavo
I za me, slugu najnižeg,
Kod Sina svoga Isusa!"
Prolaze prve godine
Na svetom brdu Ortonskom,
Tad veli Šimun Graciji:
"Sad ćeš, sinko Gracija,
Poći u Mletke široke,
Tamo ćeš Bogu služiti
U samostanu istome,

U kom si poziv poslušao
Isusa Krista milostnog,
Koji je tebi rekao
Da redovništvo prihvatiš."
Pjevajuć Bogu zahvalu
U Mletke ide Gracija,
Da bude sluga najniži
U samostanu slavnome,
Komu je sveti Kristofor
Zaštitnik moćni kod Boga.
Sretan je čovjek Gracija,
Augustinac ubogi,
Sretnijeg nema nikoga
U cijelom gradu Mlecima.
Gracija mete podove,
Gracija pere posuđe,
Gracijia jelo priprema,
Gracija dvori bolesne,
Gracija vrši najteže
U samostanu poslove.
I uvijek pjeva radosno
Isusu, Bogu svojemu:
"O hvala tebi, Isuse,
Što si me amo doveo."
Kroz crkvu kada prolazi,
Da mete po njoj prašinu,
Oltare da uređuje
I da ih cvijećem iskiti,
On često sagne koljeno
Gledeć u svetohranište
I Krista Boga pozdravlja:
"Isuse dragi, ja sam tvoj!
Učen ni riječi nisam ja,
Ja ne znam činit nikako
Po svijetu djela velika;
Ja vršim sitne poslove,
Al ja te ljubim Isuse,
I tvoj sam sluga najniži."

A kada tiho prolazi
Kraj lika Majke Marije,
On uvijek šapće pobožno:
"Milosti puna Djevice,
Čast budi tvojem imenu
Na zemlji ko i na nebu!"
I s drugim Božjim svecima
On neprestano druži se
I njima uvijek moli se:
"O Božji sveti dvorani,
Zauzmite se kod Boga
Za cijelo ljudstvo slabašno,
Za progonjene kršćane,
Za obraćenje grešnika,
Za Oca papu rimskoga,
Za braću Reda mojega
I za me, slugu najnižeg."
Vratar je katkad Gracija
I milostinjar brižljivi,
I tkogod k njemu dolazi,
On prima njega ljubezno,
Kao da prima Isusa.
Gracija tješi žalosne,
Obraća tvrde grešnike,
Gracija miri svadljive,
Sakuplja hranu gladnima.
Sretan je čovjek Gracija,
Augustinac ubogi,
Sretnijeg nema nikoga
U cijelom gradu Mlecima.
Al ipak sjenka žalosti
Graciju katkag pohađa,
On tada braći govori:
"Bojim se, braćo, bojim se,
Kako ću doći pred Boga!
Zar je moguće raja dva
Uživat stvoru ikojem?
A kako ja ću vječni raj
Od Krista Boga moliti,

Kad već u društvu vašemu
Ja raj zemaljski uživam?"
Prolaze duge godine,
Graciju svijet zaboravlja,
A on još uvijek pomnjivo
Ko u dan prvi novaštva
Poslove vrši najteže,
I uz to kostrijet oblači
I nosi pojas bodljikav
I često posti postove,
Od sanka sebi otkida,
U mrkoj noći ustaje,
Da moli žarke molitve
I bičem tijelo bičuje.
Sretan je čovjek Gracija,
Augustinac ubogi,
Sretnijeg nema nikoga
U cijelom gradu Mlecima.
I smrt mu crna dolazi,
Četr'est kad je godina
U Redu svome živio,
A on je čeka veselo
Ko sestru dragu rođenu,
Pa kad mu duša ostavlja
Pokorom tijelo mučeno,
Njegova braća slušaju,
Gdje glas s neba razliježe:
"Dobro mi, sinko, došao!
U malom vjeran bio si,
Visoko ću te postavit.
Sad ćeš uživat vječni raj
I smiješak nosit blaženi
U duši svojoj vječito!"

Za